

Noarootsi ühendustee

Uuemõisaga võib maksma minna 15 miljonit eurot. Lk 3

Lihula Tapamaja

avas reedel ukсед, ajutine galerii jääb lahti suve lõpuni. Lk 5

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

LAUPÄEV, 10. JUUNI 2017 | NR 66 (4011) | 1 EURO

Gülmar Murumägi:

kultuur on minu elu sisu. Lk 7

HAAPSALU SPORDISUVI

Lääne-Eesti ralli tõi kohale autospordi tipud

Eile õhtul startis Haapsalu kaubamaja parklast Lääne-Eesti ralli – kahe võistluspäeva jooksul 10 kiiruskatset kogupikkusega 101,2 km –, mida tuiskasid mõõtma viie riigi rallisõitjad.

LEMMI KANN

lemmi.kann@le.ee

Ralli favoriidid on võistluse direktori Kalle Kruusma sõnul Georg Gross – Raigo Mölder oma Ford Fiesta WRCga. „Loodaks sellel võistlusel näha ka Rainer Ausi uue prototüüpauto kiirust,” lisas Kruusma.

„Konkurents on kõva. On väga kiireid katseid ja ka väga tehnilist sõitu, kus iga sentimeeter võib maksta koha – metsa vahel on väga tehnilisi ja ohtlikke kohti,” selgitas Kruusma.

Poola auto

Georg Gross läheb rajale musta Ford Fiesta WRCga, mis peaks tuttav olema kõigile ralliaustajatele – tegemist on Ott Tänaku endise võistlusautoga, mis on osalenud mitmel rahvusvahelisel võistlusel.

Teisena stardib Rainer Aus valge Volkswageniga, mida võib nimetada mustaks hobuseks – Eestis on see esimene ja ainus omataoline. Prototüüpautol on Volkswagen Polo kere ja kapoti all Mitsubishi sisu. Auto on sündinud Poolas.

„Baltikumis, Soomes ja Skandinaavias ei ole ühtegi teist sellist autot,” selgitas Aus. „Meil oli suur huvi see auto Eestisse tuua ja on hea meel, et oleme esimesed.”

Aus tunnistas, et üleliia tuttav ta autoga veel ei ole ja seadistamine käib siiani selle põhjal, kuidas auto rajal käitub. „Tuleb kindlasti kogemusi juurde saada. Mingeid suuri lubadusi välja käia on vara,” ütles Aus.

Harju rallil kaks nädalat tagasi sõideti esimesel katsel teelt välja ja nii pole Aus saanud võimalust autot konkurentidega võrrelda. „Tehnika oli veel võõras ja taht-

Rallisõitja Georg Gross pidi stardiplatvormil eile korra oma sõiduriistast välja tulema, et pealtvaatajaid tervitada.

Lääne-Eesti ralli direktor Kalle Kruusma (vasakul) jagab kohtunikele näpunäiteid. 2 x ARVO TARMULA

mist endal liiga palju, mis maksis kurvalt kätte. Proovime seekord natuke rahulikumalt alustada,” lubas Aus.

Volkswagen on väiksem ja lühem kui Ausi eelmine auto Mitsubishi, mis nõuab omajagu harjumist. Samuti tuleb tal rajale minna uue kaardilugejaga – Ausi võistluspartner Simo Koskinen on kimpus vana olavigastusega ja tema asemel istub Ausi kõrval Taaniel Tigas.

Aus ütles, et seadis endale seekord eesmärgiks kindlalt lõpuni sõita. „See on ootus number üks. Uus auto ja uus kaardilugeja – kõik tahab harjumist,”

selgitas ta. Lääne-Eesti ralli katsetel on Ausi sõnul suhteliselt kiired. „Laupäevahommikune kolmas katse ei meeldi kohe üldse – pikad sirged põldude vahel ja väga ohtlikud tsikaanid,” tunnistas Aus.

Tolmune ja ohtlik

Kindlasti tuleb rajal ette ka üllatusi, millest osa on ette valmistatud ilmataat. „Mõnes kohas oli vihm raja hästi mudaseks ja libedaks teinud. Kui nüüd vihma peaks juurde tulema, võib see segama hakata. Aga pooled lõigud katsetel on sellised, mis tahaksid vihma, et teel oleks vähem

Lääne-Eesti ralli

- Lääne-Eesti ralli 2017 ajakava, katsete kaardid jpm leiab kolmapäeval ilmunud Autolehest.
- Rallipassi saab 7 euro eest Piletilevist või katsetelt. Alla 7aastastele lastele tasuta.
- Ralliraadiot, kus stuudios võtavad kohad sisse Olaf Suuder ja Avo Elme, saab kuulata Kuku raadio Läänemaa sagedusel 100,9 MHz ning katsetest otseülekandeid saab vaadata Delfi TV vahendusel.
- Lääne-Eesti ralli võitjad sõidavad Haapsalu kaubamaja ees poodiumile laupäeval kell 17.25.

lahtist kildu ja pidamine ühtlasem. Teistes kohtades karistab see jälle ära,” naeris Aus.

Peamiste konkurentidena nimetas Aus kogu esiviisikut. „Kahju ainult, et Egon Kaur, Roland Murakas ja Priit Koik ei ole oma Fordi prototüüpautosid korda saanud, aga nad lubasid järgmiseks ralliks Tartus kindlasti kohal olla,” lisas Aus.

Hooaja kolmandale etapile Lääne-Eestis registreerus 68 võistluspaari viiest riigist, kellest kõik aga starti ei jõudnud.

„Tehnikaspordiga on paraku nii, et võib ette tulla ootamatusi, ja viis meeskonda jäi tulemata. Aga üks ekipaaz lisandus viimasel hetkel ja andsime loa registreeruda,” rääkis Kruusma.

Mõned ootamatused tuli üle elada Venemaa rallipaaril Nikonchukil, kel tekkis probleeme piiriületusega, ja nii saabusid nad Haapsallu hilinemisega. Rajaga tutvumiseks anti rallipaarile seetõttu aeg n-õ väljaspool graafikut.

Kaia Kanepile saab jälle kaasa elada

AIVO PALJASMAA

info@le.ee

Endine Eesti esireket Kaia Kanepi on pärast aastast vigastuspauusi jälle võistlema asunud. Algus on muljetavaldav.

Saksamaal Essenis peetaval 25 000 dollari suuruse auhinna rahaga turniiril on Kanepi (praegu WTA tabelis 630.) kolm esimest ringi läbinud lennukalt.

Järjest alistas ta Sofiya Kovaletsi (WTA 476., Ukraina) 6:0, 6:1; Jaqueline Adina Cristiani

Kaia Kanepi 2015. aasta Miami turniiril.

SCANPIX

(WTA 320., Rumeenia) 6:4, 6:3 ja veerandfinaalis turniiril esimese asetusega Kathinka von Deichmanni (WTA 183., Liechtenstein) 6:2, 6:2.

Kaheksast murdepallist kasutas ta ära kuus.

Viimane võit sisendab lootust, et Kanepi mänguklass küünib praegu vähemalt maailma 200 parema naistennisisti tasemele.

Eile hilisõhtul kohtus Kanepi poolfinaalis Romy Kölzeriga (WTA 730., Saksamaa).

Tulemus selgus pärast toimetuse töö lõppu, aga loodetavasti meie tennisist võitis.

Kanepi saab täna, 10. juunil 32aastaseks ja kui tervis vastu peab, võib ta veel õige mitmel aastal püsida tipptennis. Kahe aasta eest oli ta WTA edetabelis kõrgel 15. kohal.

Esseni turniiri teises poolfinaalis mängis eile õhtul 38aastane šveitslane Patty Schnyder (WTA 308.), kes oli parimail päevil koguni maailma seitsmes reket. Kanepi on temaga kohtu-

nud neljal korral ja alati võitnud.

Igatahes oleks meie vaatevinklist Essen turniiri unelmate finaali Kanepi vs. Schnyder.

Esseni turniiri kolme esimese võiduga tõestas Kanepi, et tema tagasitulek suurde tennisese ei ole pelgalt nostalgial künagiste ilusate päevade järele, vaid tõsine ja eesmärgistatud ettevõtmine.

Selgema pildi saab muidugi lähiajal algavil muruväljakuturniiridel.

● JUHTKIRI

Suur asi väikese raha eest

Noarootsi ühendustee hinnaks on pakutud 15 miljonit eurot. Kallis? Kui arvestada, et valitsus otsustas eraldada 8 miljonit eurot, taastamaks tuleval aastal umbes kuuekilomeetrine Riisipere–Turba raudteelõik, on sild üle Tagalahe siiski suhteliselt odav.

On õhkõrn võimalus, et kunagi jõuab raudtee taas Haapsalusse või isegi Rohuküla sadamasse välja, ning siis oleks Noarootsiga ühendusest suurt kasu ka raudteele, sest võimalike rongisõitjate hulk oleks ju suurem.

Noarootsi tammi ehitus on viimase saja aasta jooksul mitu korda päevakorral olnud, kuid alati on see ettevõtmine suurte muutuste tuules taas riulile tolmama puhutud. Nii juhtus see enne teist maailmasõda ning samamoodi soikus plaan koos Nõukogude Liidu kokkuvarisemisega.

Nüüd on riik paarkümmend aastat kosunud ning seekord võiks selle koos teiste suurte taristuobjektidega – Rail Balticuga ja Haapsalu raudteega – ikkagi valmis ehitada. Noarootsi ühendustee võiks olla Haapsalu raudtee kõrval suurem projekt, mida Läänemaal teha.

Püsiühendus on nii Noarootsi valla üldplaneeringus kui ka Ridala valla, seega tulevase hiid-Haapsalu üldplaneeringus ja Lääne maakonna üldplaneeringus, samuti maakonna arengukavas 2020+.

Paraku toimub praegugi suuri muudatusi ning on oht, et plaan läheb taas luhta. Maavalitsus, kes on praegu ühendustee eestvedaja, pakib kohvrid uuest aastast. Selles, kas omavalitsusliit pabereid taas sahtlisse ei lükka, pole veel selgust.

Ühendustee uuring on kaante vahele saanud ning lähinädalail tuuakse see avalikkuse ette. Seejärel tuleb selgeks saada, millised on ühendustee tehnilised lahendused, ning alustada keskkonnamõjude hindamist. See kõik on raha ja aega nõudev töö ning pole selge, kas ühinenud omavalitsused – Haapsalu linn ja Lääne-Nigula vald – on nõus sellesse panustama.

● TEISED LEHED

Toom: Keskerakonna vene valija ei tunne oma erakonda ära

ERR. Keskerakonna europarlamenti saadik Yana Toom ütles erakonna toetuse vähenemist venekeelsete valijate seas kommenteerides, et ilmselt ei tunne Keskerakonna vene valija ära oma erakonda.

„Võtame viimase aja sündmused: Mihhail Korbi erusaatmine seoses tema NATO-väljaütleamisega. Ta sunniti vabandama, tal ei lastud minna sirge seljaga. /.../ Ta pidi sööma oma sõnu ja isegi see teda ei päästnud,” rääkis Toom. „See, et Jaanus Karilaid lubab endale igasuguseid väljaütlemissi vene hääle magnetite asjus, olgu ta mõlakas, nagu ta on, keegi ei vaidle talle vastu. Ta on ju erakonna aseesimees ja kui ta räägib, et need vene poliitikud, kes saavad rohkem hääli, on poliitilised marginaalid ja neist tuleb lahti saada, siis on see väga selge signaal vene valijale.”

Turu-Uuringute Asi erakondade toetuse uuringust selgus, et kui aprillis toetas venekeelsetest valijatest Keskerakonda 83 protsenti ja mais 79 protsenti, siis juuni alguses oli see näitaja vähenenud 68 protsendile. Erakonna üldtoetusprotsenti aitas kuu varasemaga samal tasemel hoida toetuse kasv eestlastest valijate seas.

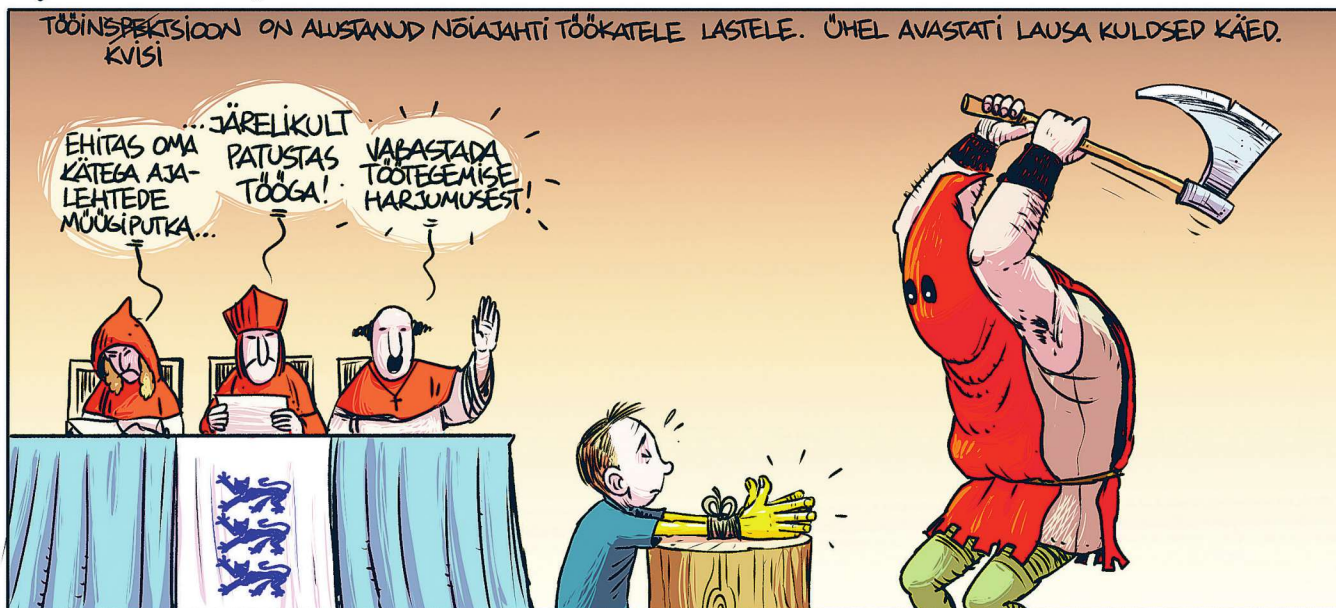
● LAUSELAEN

„Igaüks oleks maksnud, kui teda politseiga ähvardatakse.”

Nõva endine vallavanem **Deiv Rahumägi** selle kohta, miks ta kaks aastat tagasi vallale 1700 eurot maksis. L.E. 8. juuni 2017

NÄDAL

06/2017

Eripäradega poliitikud tulevad tagasi

Viimaste aastate „üllatavad” valimistulemused üle maailma ei näita muud, kui valijate tühimust elukutselistest poliitikutest – ka Eesti ei saa jääda erandiks.

Teatririht ja dramaturg Eero Epner kirjutas nädala alguses uue põlvkonna Eesti poliitikutest kui „omadusteta meestest”. „Nad ei kahtle mitte milleski. Nad on mehed-dogmaatid, tõusnud esile kõigis parteides, võtnud nad üle, võtnud kogu riigi üle. Nad ei märka mõrasid, mida maailm iga päev nende ette laotab, sest nende kingad on puhtad, nende kehavad on terved, nende nägudel pole arme ning nende väidetes pole maailmavaadet.”

Mõni nädal varem lugesin värskelt ilmunud raamatut USA presidendivalimised kaotanud poliitikust, kes ise pidas end ning keda pidasid teisedki presidendi rolliks ajaloo vältel kõige paremini ette valmistatud kandidaadiks – see oli Hillary Clinton. Kindlasti mitte omadusteta mees, vaid hoopis reljeefsete isikuomaduste ja elulooga naine, kui pinnapealselt vaadata. Ometi on siin tugev paralleel.

Kaks ajakirjanikku, Jonathan Allen ja Amie Parnes, kirjeldavad raamat „Kildudeks” kogu Hillary Clintoni pikka valimiskampaaniat eelvalimistest alates. Tegemist on suure ning sadadel allikatel põhinenud tööga.

Kuna autorid toovad peaaegu igal leheküljel esile korralduslikke ja juhtimisvigu, oleks lihtne järeldada, et just nende pärast saigi vaba maailma liidriks veidra soenguga mees, kes solvas kandideerides kõiki peale keskealiste valgete meeste. Tegelikult oli põhjus aga Hillary Clintonis endas, kes oli valmistunud järjekordseks tavapäraseks pikaks ja kurnavaks, kuid turvalises klaasitaguses maailmas toimuvaks kampa-

ANVAR SAMOST
kolumnist

niaks, mis pidi kulgema vahendatud ja kontrollitud kontaktis tavalistest inimestega – valijatega.

Raamat kirjeldab ühe vabatahtliku kogemust, kes pidi kuu aega enne valimispäeva Floridas läbi helistama demokraadina registreerunud valijaid ja kontrollima, kas nad on saanud kätte posti teel hääletamiseks kasutatavad sedelid. Suur oli tema üllatus, kui enamik vastanuist ütles otse, et ei kavatse Clintonit valida, või teatas suisa, et toetab Trumpi. Kampaaniameeskonna liikmed, kellega vabatahtlik üllatust jagas, olid samal ajal kindlad Clintoni edus, sest neid toetasid moodne statistiline analüüs, poliititehnoloogide armee ning tunne, et Donald Trumpi taolise alternatiivi korral ei ole valijail muud valikut. Nemed ei olnud otse valijatega suhelnud.

Hillary Clintoni silmapais, kuid õpitud ja püüdlid pädevus ning kogemus poliitikuna olid miinuseks võistluses kandidaadiga, kes esitas end kui absoluutset mittepoliitikut. Teledebatides, mille üldise hinnangu kohaselt Clinton võitis, kinnitas Trumpi ebatavaline käitumine, et tegu on tõelise ja siira alternatiiviga ringkäänduses olevale parteiülelele eliidile.

Seal, kus Clinton ja tema kõrgtehnoloogilise kampaania meistrid nägid parima võimaliku ettevalmistu-

se saanud kandidaati, nägid lihtsad valijad väljaspool suurlinnu privilegeeritust, ülbust ning veendumust võimupositsiooni ettemääratuse, kirjutavad Allen ja Parnes. „Ta ei olnud nende sarnane.” Ühelt kohtumisel peamiselt veteranidest koosneva suurema valijate rühmaga tagasi tulles ütles Clinton: „Nad ei saa aru.”

Clinton ise seega mõistis probleemi, kuid tal ei olnud võimalik murda aastakümnete raske tööga saavutatud kuvandit. Valijad kahtlustasid alateadlikult, et kui keegi teeb sedavõrd suuri pingutusi oma avaliku kuvandi ülesehitamiseks, peab fassaadi taga olema midagi võltsi ja koledat, mida tasub varjata. Piisas Trumpil debatis kasutada fraasi „such a nasty woman” – „selline vastik naisterahvas” – ja aastakümnete töö purunes.

„Omadusteta mehed on uhked oma stabiilsuse üle. Ainult stabiilsus võimaldas neil kannatlikult oodata eelmise põlvkonna kärbumist. Vanad mehed tegid ära musta töö ja langesid siis iseloomu eripärade tõttu rivist,” kirjutas Epner.

Eesti omadusteta mehed paistavad tavalisele valijale juba mõnda aastat nagu ka Hillary Clinton kauged ja kunstlikud, nende ühesugused lihvitud sõnumid ei mõju siiralt. Kui kaua läheb aega hetkeni, mil sujuv pädevus poliitikas saab meiegi valijate silmis külge suure miinusemärgi?

Ei ole veel teada, millal, aga „iseloomu eripäradega” mehed tulevad paratamatult tagasi.

● Kui kaua läheb aega hetkeni, mil sujuv pädevus poliitikas saab meiegi valijate silmis külge suure miinusemärgi?

SUUR TARISTUPROJEKT

Noarootsi ühendustee rajamine maksaks 15 miljonit eurot

Veidi üle kahe kilomeetri pikkuse Noarootsi ühendustee rajamine läheks maksma 15 miljonit eurot, näitab värske analüüs.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Lääne Elule teadaolevalt eelistab vallavalitsus ja ka analüüsi tellija lühimat, 8,5 kilomeetri pikkust trassi, mis läheks Uuemõisast joonelt Tahu küla poole üle Väike- ja Suur-Roograhu.

Noarootsi tammi ehitus on viimase saja aasta jooksul juba kolmandat korda tõusnud laineharjale. Praegu on valmimas ühendustee analüüs, peatselt tuleb selle avalik esitus.

Eelmise aasta lõpus sõlmisid Lääne maavalitsus, Noarootsi vallavalitsus ja Ridala vallavalitsus lepingu Noarootsi–Uuemõisa silla tehnilise teostatavuse analüüsiks. Analüüs telliti firmalt Skepast & Puhkim OÜ ning selle esialgne variant valmis aprillis.

Analüüsiti praegust liiklust ja prognoositi sillaliiklust, valiti ka teetammi ja silla trass.

3000 eurot projektile

Noarootsi vallavanem Triin Lepp ütles volikogule sillast rääkides, et ühendustee analüüsi tutvustus läks vallale maksma 3000 eurot, selle rajamine maksaks aga 15 miljonit eurot.

Noarootsi abivallavanem Aivo Hirmo ütles, et analüüsi valmimine on lõppjärgus. Kolme trasivariandi hulgast on valitud üks, millele tehakse tehniline analüüs ja eskiis. Rohkemast on Hirmo sõnul praegu vara rääkida, sest analüüsi teostajalt pole tööd veel vastu võetud.

„Ma ei hakkaks ette rututama, sest lõplik versioon on tellija poolt veel kinnitamata,” ütles Skepast & Puhkim OÜ vaneminsener Urmass Konsap. „Ma ei saa seda enne kommenteerida, kui see on maavalitsuse ja tellijate poolt aktsepteeritud.”

Konsap teadis rääkida, et maavalitsus on kokku leppinud aruande tutvustamises. Konsapi sõnul saab siis teemast rääkida avatud kaardidega. „Praegu pole see veel avalik dokument. Kannatame ära selle paar nädalat,” lausus Konsap.

Lääne maavalitsuse planeeringuosakonna juhataja Merle Mäesalu ütles, et esimese sammuna tuleb selgeks saada, millised on ühendustee tehnilised lahendused.

Järgneb keskkonnamõtude hindamise tellimine ja sellele omakorda hinnangu andmine.

„See on raha ja ressursi ning ae-

URMAS LAURI

Noarootsi abivallavanem Aivo Hirmo mitu aastat kestnud töö tammi ehitamise nimel on lõpuks saanud analüüsina paberile.

Noarootsi ühendustee

- 1. variant, 11,2 km
- 2. variant, 9,1 km
- 3. variant, 8,5 km

mina seda praegu öelda ei oska,” nentis Kindel.

Lääne maavalitsuse planeeringuosakonna juhataja Merle Mäesalu ütles, et esimese sammuna tuleb selgeks saada, millised on ühendustee tehnilised lahendused.

Järgneb keskkonnamõtude hindamise tellimine ja sellele omakorda hinnangu andmine.

„See on raha ja ressursi ning ae-

Haapsalu-Noarootsi sild tunnistati vajalikuks

Komisjon käis kohapeal oludega tutvumas. Haapsalus viibisid neil päevil Teedeministeeriumi inspektor Dantschenko koos Weeteedevalitsuse esindaja insener Könnoaga, kes ühes Haapsalu linnavalitsuse ja Lääne maavalitsuse esindajatega ning Paslepa, Sutlepa ning Riguldi wallawanematest koosnema komisjoniga käisid kohapeal tutvumas Haapsalu–Noarootsi wahale kawatsetava meritamm-maantee ehituswõimalustega.

Komisjon leidis üksmeelselt, et tamm läbi mere osutub täiesti vajalikuks, kuna selle mõjul 40kilomeetrilise ringtee ärakadumisega elustuks poolsaare majandus.

Sobiwaimaks peeti teed üle väikeste saarekete, mis asuvad Haapsalu Tagalahes. Nii tuleks tammi pikkus ühes maaosaga kokku 5 km. Peeti tarvilikuks, et ehitataw tamm oleks vähemalt kahe awaga, mis wäldiks Tagalahe soostumist.

ALLIKAS: POSTIMEES, 10. OKTOOBER 1937

ga nõudev töö,” nentis Mäesalu. Segasemaks teeb asja, et uuest aastast enam maavalitsusi pole. „Kes on sellest siis huvitatud?” Mina ei saa seda öelda. Kes on tellija, kes maksab? Nii palju on lahtisi otsi.”

Sillaga kolmandale ringile

Noarootsi ja Uuemõisa vaheline püsiühendus on ette nähtud nii Noarootsi kui ka Ridala valla üld-

planeeringus, samuti Lääne maakonna arengukavas 2020+.

Noarootsi ühendustee võiks olla Haapsalu raudtee kõrval suurem projekt, mida Lääne-maal teha.

Aastate jooksul on Noarootsi tamm olnud korduvalt päevakorral, kuid ajaloo keeristormid on tammiehituse laineharjalt ikka ja jälle põhja tõuganud. 1938. aasta projektile tõmbas kriipsu

peale teine maailmasõda, 1987. aasta projekt lõppes Nõukogude Liidu kokkuvarisemisega.

1938. aastal koostatud kalkulatsooni kohaselt oleks tammi ehitus toona maksnud 724 000 krooni. Tollal oli korralik kuupalk 100 krooni, praegu on korralik kuupalk 1000 eurot. Nüüdise ajal saaks ühendustee rajada 15 miljoni euroga.

Arder Väli idee

1999. aastal mõnda aega Lääne maavanemaks olnud Arder Väli propageeris ideed ehitada sild Haapsalust üle lahe Noarootsi. Väli hinnangul seoks sild Noarootsi poolsaare linna külge ja meelitaks sinna uusi elanikke.

„Noarootsist saaks siis panna väikese praami üle Voosi kurgu Vormsi vahet käima,” soovitas Väli. „Vahemaa on seal väga lühike ja praam võiks käia täpselt nii tiheidalt, kui parajasti autosid tuleb. Oledki kohe Vormsis ning ka selle hõredalt asustatud saare saaksime ehk uuesti koloniseerida.”

LÜHIDALT

Vallajuhi käisid Portugalis pagulaste eluga tutvumas

Neli Läänemaa omavalitsusjuhti käis Portugalis tutvumas sealsete pagulaste elukorralduse ja sotsiaalse integratsiooniga.

„Portugal on seis umbes nagu meil. Ka Portugal ei ole pagulaste unistuste riik. Nende toetusmehhanismid on meiega võrreldavad ja sarnased,” ütles Haapsalu ase-linnapea Kaja Rootare.

„Ühtegi sealset pagulast me ei näinud, aga ettekannetes sellest räägiti,” ütles Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus. „See polnud küll kõige tähtsam, aga mind hämmastas enim see, et Portugalis saavad vanemad juba pooleaastased lapsed panna lasteaeda. See oli huvitav,” ütles Lõhmus.

Reisil käidi Läänemaa omavalitsuste liidu projekti raames. „Kuidas integreerida ühiskonda pagulasi ja teisi rahvusi. Teate ju küll, kuidas need asjad Haapsalus on. Sellepärast kirjutasingi projekti,” ütles Läänemaa omavalitsuste liidu juht Rahumägi.

Portugalis käisid Kaja Rootare, Mikk Lõhmus, Deiv Rahumägi, Noarootsi vallavanem Triin Lepp, omavalitsuste liidu tegev-direktor Hele Leek-Ambur ja koolitaja Rea Raus.

Leek-Ambur ütles, et reis oli osa neljaosalisest projektist. Sügisel minnakse Norrasse, Eestis võetakse kaks korda vastu Portugalist ja Norra inimesi. Norrasse tulevad kaasa ka sotsiaaltöötajad.

Leek-Ambur ja Rahumägi käisid reisil projekti koordinaatoritena, ülejäänud lihtsalt vaatamas ja õppimas.

Koordinaatoritele maksis reis 760 eurot, ülejäänutele 860 eurot. Rausi sõnul kattis see kõik reisisulud, nii et oma taskust ei tulnud juurde maksta.

Kaie Ilves

ARVO TARMULA

Muusikakooli direktor paneb ameti maha

Haapsalu muusikakooli kauaaegne direktor Andres Kase otsustas pensionile jääda. Ametis on ta veel 1. augustini. Päris koju Kase siiski ei jää ja jätkab koolis klaveriõpetajana.

„Vanust on juba nii palju, et ei peaks enam nii palju rabelema. Las juhtimine jääb noorematele,” ütles Kase. Haapsalu muusikakooli on Kase juhtinud 27 aastat. Ta on 72aastane.

Konkursi direktori ametikoha täitmiseks kuulutab Haapsalu linn välja juulis. „Kellelegi konkreet-selt ei ole me pakkumust teinud. Otsustasime uue juhi leida avaliku konkursiga, aga miks ei võiks uus juht tulla kooli oma majast,” ütles Haapsalu aselinnapea Liina Pöld.

Kaie Ilves

Metsakalmistul tegutseb varas

Lääne Elu toimetuse poole pöördus Haapsalu elanik (nimi toimetusele teada), kes kurtis, et tema vanaema haualt Metsakalmistul varastati lilled koos vaasiga.

„Pool suruaeda olen läbi käinud, et kelle haua peal see nüüd ilutseb, aga pole leidnud,” ütles haapsallane. „Häbi peaks tundma inimene, kes käib haudadelt varastamas.”

Koonusekujuline vaas oli hual seisnud üle kümne aasta, kunstlilled olid aga äsja ostetud, lilled maksid üle 10 euro.

Andrus Karnau

Nõva vallavanem püsib ametis, praegu puhkusel

Selle nädala kolmapäeval kriminaalkuriteos lõplikult süüdi jäänud Nõva vallavanem Deiv Rahumägi (pildil) on kinnitanud BNSile, et lahkub vallavanema ametist, kuid lahkumisavaldust ta esitanud ei ole ega ole ka volikogu teda tagandanud.

Rahumägi on 21. juunini puhkusel. Tema kohuseid täidab arengu- ja planeeringuspetsialist Aivi Heinleht. Heinleht ütles, et on vallavanema lahkumisest lu-

genud vaid ajalehest. „Meile mingit ametlikku dokumenti pole tulnud. Ei kohtumäärust ega lahkumisavaldust,” ütles Heinleht eile.

Neli kuud enne valimisi lahkuv Rahumägi jääb ilma ühe aasta palgast, mida saavad haldusreformi tõttu töötajad jäävad vallavanemad. Rahumäe ühekuu palk oli 1300 eurot.

„Ebameeldiv seis. On siis mõned kuud enne valimisi sellist segadust vaja,” ütles Nõva voli-

kogu aseesimees Tarmo Heinleht.

Heinlehe sõnul pole seni arutatud, kas Nõva saab uue vallavanema või määratakse sügise ni kohusetäitja. Juunis tuleb volikogu istung, kuid aeg ei ole veel määratud.

Lääne Elul ei õnnestunud Rahumäe käest eile kommentaari saada. Kui Rahumägi vallavanema ameti maha paneb, tuleb tal lahkuda ka Läänemaa omavalitsuste liidu esimehe kohalt, sest seda kohta saab täita vaid oma-

valitsusjuht. Kui Rahumägi enam vallajuht ei ole, ei saa ta juhtida ka omavalitsute liitu.

„Uudis on nii värske, et pole arutatud, kas on mõtet valida mõneks kuuks uus esimees või mitte,” ütles Läänemaa omavalitsuste liidu aseesimees Jüri Ott.

Kui maavalitsused kaovad, läheb osa ülesandeid omavalitsuste liidule. Pärast haldusreformi muutub liidu koosseis, sest Lihula ja Hanila lähevad Pärnumaa koosseisu. Oti sõnul tuleb omavalitsuste liidu juhatus kok-

ku nädala pärast. Rahumägi on omavalitsuste liitu juhtinud poolteist aastat.

Rahumägi jäi süüdi ametiauto kuritarvitamises ja vallale rahalise kahju tekitamises. Esimeses kohtuastmes mõisteti Rahumägi õigeks, teises süüdi. Riigikohus asja menetleda ei võtnud. Süüdistuse järgi kandis Rahumägi 2014. aastal oma ametiauto sõidupäevikuisse valeandmeid. Peale selle võttis ta ka valla kütusekaardiga bensiini. Raha maksis ta tagasi.

KAIE ILVES

• VÄLJAPÄÄS VÄGIVALLASPIRAALIST

Kus on pere- vägivalla juured?

Lääne maakond on mõned head aastad olnud vägivallakuritegude, sealhulgas koduvägivalla poolest Eesti tipus.

ENE PAJULA
info@le.ee

Statistika näitab, et Läänemaal pandi 2014. aastal 10 000 elaniku kohta toime 58 vägivallategu ja 2015. aastal 55. Haapsalu politseimaja kõneisik Indrek Tohter ütles, et 2016. aastal oli vägivallategude arv ligi kolmandiku väiksem.

Skeptikud ütlevad, et see on ju statistika ja võib-olla on tegu ajutise vähenemisega, võib-olla pole kõik seigad lihtsalt kirja läinud, võib-olla on vähem kaevatud. Skeptikud leiavad ka seda, et enamik koduvägivallakaebusi ei ole üldse põhjendatud.

Möödunud suvel, kui presidendivalimine oli täies hoos, võis sage li kuulda väidet, et milleks meile president. Mis kasu meil temast on? See pole päris nii.

Presidendi võimuses on küll ainult rääkida, aga paljudest teistest erinevalt pannakse teda tähele. Ei saa ju öelda, et naistevastast vägivallast poleks varem üldse räägitud. On küll, aga kui tõsiselt? Avalikkus on olnud pigem õlgukehitaval seisukohal. Selle üle pole midagi imestada, sest kel endal pole sellega mingeid kokkupuuteid olnud ega tea ta sellest ka oma tutvuskonnas, siis see ongi võõras mure. Miks need naised ennast ometi klohmida lasevad? Miks nad lihtsalt minema ei astu?

Sellest on tõesti raske aru saada, kui jätta kõrvale tõik, et perevägivald on sama vana kui inimkond. Soorollid kujunesid välja kindlal põhjusel. Naine sünnitas, imetas ja karjatas lapsi ning vaatas, et lõke paja alt ei kustuks. Mehed ajasid samal ajal mammutit taga. Ilmselt sobis selline asjakorraldus mõlemale sugupoolele üsna hästi. Asja mõte oli eelkõige ju järeltulijad koos üles kasvatada.

Kel jõud, sel õigus

Millal hakkas mees – kel jõud, sel õigus – end looduse krooniks pidama ja naise alaväärtuslikuks kuulutas, on teadmata. Igatahes ammu. Ilmselt oleks ülekohtune öelda, et kõik abielumehed ajaloos vältel on olnud vägivaldsed. Eks see ole sõltunud mehe iseloomust, kasvatusel, maailmavaatest ja ka sellest, kas ta tõepoolele hoolis oma naisest või vajatas ta lihtsalt palgata teenijat.

See suhtumine on olnud üle ilma valitsev ja kestnud viimase ajani välja. Näiteks Ameerika Ühendriikides hakati selle probleemiga tegelema 1980. aastate teises pooles, Eestis alles sel sajandil. Venemaal peetakse seda lausa rahvuslikuks eripäraks. Kes poleks kuulnud: kui ei löö, siis ei armasta! Venemaa president Vladimir Putin allkirjastas hiljuti koduvägivalla dekriminaliseerimise seaduse, põhjendas seda aga vajadusega säilitada vanemliku autoriteedi traditsiooni. Putinit ei peatanud ka teadmine, et hinnangute kohaselt saab Venemaal koduvägivalla tõttu surma üks naine iga 40 minuti järel.

• Millal hakkas mees – kel jõud, sel õigus – end looduse krooniks pidama ja naise alaväärtuslikuks kuulutas, on teadmata.

Kaebusi koduvägivalla kohta laekus prokuratuuri ka nõukogude ajal, aga tollal pidi kannatanu ise avalduse esitama ning ise ka tõestama, et talles on viga tehtud. Üks nõukogudeaegseid prokuröre mäletab seika 1980ndaist, mil üks vene proua tuli tema juurde ja nõudis otse, et pandagu tema mees kinni. Teda oli kodus klohmitud varemgi, aga mitte kunagi nii tõsiselt. Asi läkski menetlusse. Siis tuli see proua tagasi ja ütles: ei, lõpetage see ära, andke mu mees tagasi, mul on lapsed kasvatada ja mul on tema palka vaja. Asjad olid aga juba nii kaugel aetud, et enam ei saanud tagasi pöörata.

Vahepeal on Eesti teinud läbi kaalukad muutused ja muudetud on ka seadusi. Enam ei pea ahistatud naine tingimata ise kaebust esitama. Seda võivad teha ka sugulased, naabrid või näiteks väärkohtlemise eest saada trahvi või kuni viis aastat vangistust, paneb see vägivaldseja oma elu üle tõsiselt järele mõtlema.

Aga jah, kehavigastused peavad olema arsti tõestatud. Kohutueelse menetluse käigus otsitakse

Modell Elena Carrière kutsus Instagramis avaldatud sinikatega fotoga tähelepanu pöörama koduvägivalla vastu.

ERAKOGU

se tunnistajaid ja kontrollitakse kannatanu ütlusi. See ei ole kannatanule meeldiv protsess, eriti kui uurija näitab üles oma umbusku toimumusse. Ta ei peagi tegelikult umbusklik olema, ta lihtsalt peab kaasuse kohtus vettpidavaks muutma. See umbusklik suhtumine jätkub ka kohtus. Mehel kui süüdistataval on õigus riigi määratud advokaadile, aga naine kui süüdistaja peab advokaadile maksma täie rauaga, vähemalt nii umbes 70 eurot tunnis, sest ta ei kvalifitseeru riigi poolt tasuta õigusabi saajaks kaugeltki alati.

Haapsalu kohtumaja pidi olema ainus Eestis, kus pole leitud võimalusi istungi ajaks ahistajat ning ahistatut eraldada, kas sirimi abil või kannatanut näiteks Skype'i teel küsitledes. Naistel on kaalukad muutused ja muudetud on ka seadusi. Enam ei pea ahistatud naine tingimata ise kaebust esitama. Seda võivad teha ka sugulased, naabrid või näiteks väärkohtlemise eest saada trahvi või kuni viis aastat vangistust, paneb see vägivaldseja oma elu üle tõsiselt järele mõtlema.

Haapsalu politseijaoskonna kõneisik Indrek Tohter arvab, et just inimeste suurem tähelepanelikkus ning hoolimine on põhjustanud vägivaldajuhtumite vähenemise. Antakse rohkem teada ja kuna karistusseadustiku § 121 lg 2 p 2 alusel võib kehalise väärkohtlemise eest saada trahvi või kuni viis aastat vangistust, paneb see vägivaldseja oma elu üle tõsiselt järele mõtlema.

Aga jah, kehavigastused peavad olema arsti tõestatud. Kohutueelse menetluse käigus otsitakse

se tunnistajaid ja kontrollitakse kannatanu ütlusi. See ei ole kannatanule meeldiv protsess, eriti kui uurija näitab üles oma umbusku toimumusse. Ta ei peagi tegelikult umbusklik olema, ta lihtsalt peab kaasuse kohtus vettpidavaks muutma. See umbusklik suhtumine jätkub ka kohtus. Mehel kui süüdistataval on õigus riigi määratud advokaadile, aga naine kui süüdistaja peab advokaadile maksma täie rauaga, vähemalt nii umbes 70 eurot tunnis, sest ta ei kvalifitseeru riigi poolt tasuta õigusabi saajaks kaugeltki alati.

Haapsalu kohtumaja pidi olema ainus Eestis, kus pole leitud võimalusi istungi ajaks ahistajat ning ahistatut eraldada, kas sirimi abil või kannatanut näiteks Skype'i teel küsitledes. Naistel on kaalukad muutused ja muudetud on ka seadusi. Enam ei pea ahistatud naine tingimata ise kaebust esitama. Seda võivad teha ka sugulased, naabrid või näiteks väärkohtlemise eest saada trahvi või kuni viis aastat vangistust, paneb see vägivaldseja oma elu üle tõsiselt järele mõtlema.

Haapsalu kohtumaja pidi olema ainus Eestis, kus pole leitud võimalusi istungi ajaks ahistajat ning ahistatut eraldada, kas sirimi abil või kannatanut näiteks Skype'i teel küsitledes. Naistel on kaalukad muutused ja muudetud on ka seadusi. Enam ei pea ahistatud naine tingimata ise kaebust esitama. Seda võivad teha ka sugulased, naabrid või näiteks väärkohtlemise eest saada trahvi või kuni viis aastat vangistust, paneb see vägivaldseja oma elu üle tõsiselt järele mõtlema.

Haapsalu kohtumaja pidi olema ainus Eestis, kus pole leitud võimalusi istungi ajaks ahistajat ning ahistatut eraldada, kas sirimi abil või kannatanut näiteks Skype'i teel küsitledes. Naistel on kaalukad muutused ja muudetud on ka seadusi. Enam ei pea ahistatud naine tingimata ise kaebust esitama. Seda võivad teha ka sugulased, naabrid või näiteks väärkohtlemise eest saada trahvi või kuni viis aastat vangistust, paneb see vägivaldseja oma elu üle tõsiselt järele mõtlema.

Haapsalu kohtumaja pidi olema ainus Eestis, kus pole leitud võimalusi istungi ajaks ahistajat ning ahistatut eraldada, kas sirimi abil või kannatanut näiteks Skype'i teel küsitledes. Naistel on kaalukad muutused ja muudetud on ka seadusi. Enam ei pea ahistatud naine tingimata ise kaebust esitama. Seda võivad teha ka sugulased, naabrid või näiteks väärkohtlemise eest saada trahvi või kuni viis aastat vangistust, paneb see vägivaldseja oma elu üle tõsiselt järele mõtlema.

Haapsalu kohtumaja pidi olema ainus Eestis, kus pole leitud võimalusi istungi ajaks ahistajat ning ahistatut eraldada, kas sirimi abil või kannatanut näiteks Skype'i teel küsitledes. Naistel on kaalukad muutused ja muudetud on ka seadusi. Enam ei pea ahistatud naine tingimata ise kaebust esitama. Seda võivad teha ka sugulased, naabrid või näiteks väärkohtlemise eest saada trahvi või kuni viis aastat vangistust, paneb see vägivaldseja oma elu üle tõsiselt järele mõtlema.

„Tegelikult mitte, selleks on vaja ikka selget ähvardust,” ütleb ta. Umbes nii, et silmini täis mees või naine hoiab juba kirvest käes ja vannub, et tapab ära.

Millised siis on need mehed, kelle juurest naised põgenevad ja võimalikult kaugemale? Nad on tihtipeale keskmisest paremal majanduslikul järjel, haritumad, töötavad juhtivail kohtadel, oskavad käituda, nii et koduseintest väljaspool ei oskaks keegi midagi kahtlustada. Tutvumise järel on nad naise üle külvanud lillede ja kingitustega, nad loevad naise soove silmadest... Igatahes tundub naisele, et tal on uskumatult vedanud, kui keegi tahab näha printsi valgel hobusel, siis just tema on sellise leidnud!

• Vägivaldne suhe toimib lainetena. Pärast rünnakut võib mees ka päris alandlik olla, andeks paluda ja maa ning taeva kokku lubada.

Vaimne vägivald võib olla vähemalt sama laastav ja kulgeminne päikesepoisist peksjani on tegelikult samasugune. Vägivaldne mees hävitab naise enesekindluse ja -usu, peletab temast eemale kõik sõbrad ning nõuab täielikku allumist. Vägivaldne mees otsustab, mida naine selga paneb, kellega kohtub, mida loeb või lugemata jätab... ja kui naine ei tee nii, nagu nõutud, saab ta peale pideva alandamise lõpuks ka peksta. Kõige hullem on tõe-

näoliselt see, et naisel pole õieti kellegagi rääkida ega kellelegi kurta. Võib-olla oled ikka ise ka süüdi?

Kui kõik arvavad, et oled ise süüdi, siis hakkad pikapeale ka ise uskuma. Tõepoolest, äkki ongi mehel õigus? Naine ongi täiesti kõlbmatu, mõttetu, igas punktis läbi kukkunud.

Miks naised nii kaua ootavad, enne kui neist oludest põgenevad otsustavad? Vägivaldne suhe toimib lainetena. Pärast rünnakut võib mees ka päris alandlik olla, andeks paluda ja maa ning taeva kokku lubada. Rahulik elu võib kesta päris pikka aega, nii et naine hakkab uskuma, et see on nüüd möödas. Ta sõltub mehest majanduslikult, tal pole kuskil elada, mõnikord pole tal ka tööd, aga lapsed vajavad toitmist. Ta loodabki tõesti, et võib meest oma armastusega muuta. Kuni järgmise perioodini, mil ta jälle ei tee mitte midagi õigesti.

Põgenemisotsus tekib siis, kui elu muutub täiesti väljakannatamatuks. Kui mees kontrollib naise iga sammu, vajab see ka mõningast planeerimist.

Justiitsministeeriumi tellitud uuringu põhjal on naistevastast vägivallaga kokku puutunud iga kolmas 15–70aastane naine. Nende puhul on enamasti tegu siiski ühekordse lühiajalise, tihtipeale noorusest pärit kogemusega. Valdav enamik Eesti mehi on rahumeelsed, koduhoidvad pereisad. Aga teisalt on selge, et ka üks koduvägivallajuhtum on liiga palju.

● LÄÄNEMAA KUNSTISUVI

Evald Okase muuseumi hooaja avanäitusel kasvavad puud

Noore skulptori preemianäitus Haapsalus Okase muuseumis teravdab vaataja silma ja meeli sedavõrd, et kõik ümbritsev hakkab tunduma kunstina.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Kunst üldisemas tähenduses on meisterlik oskus mis tahes loominguksel tegevusalal, mis tekitab meeltega märgatavust. See määratlus tagataskus, tasukski noorte skulptorite loodud kaeda. Märgatav on see nangun, aga sel juhul jääks küsimata: „Kas see on kunst?”

Jah, kahtlemata on see kunst, sest tekitab meeltega märgatavust. Võiks ütelda, et isegi väga tugevat märgatavust.

Kuigi plakat lubab skulptuure, sest mida muud need noored skulptorid siis peaksid tegema, ei ole tavaarusaama järgi skulptuuridega neil mingit pistmist. See saab selgeks kohe sisse astudes. Muuseumi esimese korruse galerii on täis puid, õigemini maast laeni ulatuvaid puutüvesid, mis on üksteisest parasjagu nii kaugel, et mahub liikuma nagu väga tihedas metsas. Tüvesid kokku on enam-vähem viiskümmend viis. Muud midagi. Ongi kogu kunst, aga tekitab märgatavust. Selle vastu ei saa.

Saab katsuda ja piiluda

Kadi-Maarja Võsu „Dendro farm” läbitud, põikab vaataja paremale, kus seinakorvas helendab õrnroosa ekraan. Kunst? Kõrvaklapid on juures, nii et panen need pähe. Vaevast nad niisama seal ripuvad. Ei ripugi. Kõrvaklappidest kostab müra: samme, köhatusi, muusikat, häälteköma, see kaugeneb ja läheneb. Aegamisi saab ka ekraan ise tähenduse. Seda jälgides, häälteköma kõrvus, kõnnitab Katrin Enni „Transiit” vaatajat mööda näiliselt inimtühje koridore, lasseb põigata nurkade taha. Täitsa ilus on. Üllatav kah.

Rännak selja taga, kõrvaklapid peast võetud, ootab vaatajat Siim Elmersi „Terassümfoonia” – seinast seina ulatuv kumer terasleht. Kusagilt kostab

Kunstnikud Mara Ljutjuk (vasakul) ja Mari Roosvalt (keskel) ning kunstiteadlane Mai Levin (paremal) näituse avamisel. ARVO TARMULA

Noored skulptorid

Kadi-Maarja Võsu, Robert Brok, Siim Elmers, Katrin Enni, Marty-na Koziarz, Darja Krasnopevtseva, Karoliina Kull, Lauri, Johannes Luik, Alexandra Mitterhuber, Eva Mustonen, Ian-Simon Märjama, Aleksandr Valetto.

Näitus on avatud 25. juunini

imelikku jöminat. Kes taipab lähemale astuda, mõistab, et terasleht häälitsebki. Terassümfoonia. Siim Elmersilt on väljas teinegi töö – pööningusaalis ripub mitme meetri pikkune toru. Sellega võib igasugu naljakaid asju

Darja Krasnopevtseva loodud hiiglasuur mängumaja võimaldab tunda end uuesti lapsena. URMAS LAURI

ette võtta – näpuga katsuda, sisse piiluda (toru sees on valgus) või piki toru kõndides selle pikust mööda. Toru taga seinal on terav vari. Mingit intellektuaalsemat lähenemismurka ei anna ka pealkiri „Toru”. Aga muidu on toru täitsa tore. Pealkirjadega, muide, on noortel skulptoritel üldse kehvasti. Need on väga täpsed ja mingit lisatähendust ei anna. Nii tõdebki Robert Broki „Varuosasid” tükk aega uurinud fotograaf Arvo Tarmula mõtlikult: „Ma ütleksin, et need on varuosad!”

Pööningusaali teine skulptuur, laest ripuv suur kobar värvilisi parafiinist mune, kan-

nab pealkirja „Munad” (autor Eva Mustonen). Et „Mune” näha, tuleb kõndida poolpimedal pööningul torust mööda, otsaakna poole. Ja keerata paremale. Seal „Munad” ripuvadki. Sellised lakoonilised pealkirjad ei ole nüüdisaegsele kunstile üldse omased.

Imelikud hääled

Aga tagasi alla, kus on võimalik tunda end uuesti lapsena. Kas pügeda kahest hiiglaslikust toolist ja purpursest voodilinast ehitatud mängumaja või mitte? Noh, ükskõik, Darja Krasnopevtseva igatahes on võimaluse andnud. Mõistlik oleks seda siiski kasutada, sest kahe sammu kaugusel ootab Johannes Luige ehmatav installatsioon, mis tuletab meelde, et igasugune liikumine ajas ja ruumis lõpeb ühtemoodi: surmaga! Installatsiooni käest (seekord) eluga pääsetud, tasuks kunstnik Lauri loodud maski tagant tänavat kaeda ja mõtiskleda indiviidi ja tema omaniku üle. Üks valge mask, kaks silmaauku, tänav, aga üllatavalt imelik tunne ja mõjub kuidagi kah. Kõik see on juba üsna kummastav, ülejäänud eksponaate uurides aga tõeline jama alles algab, st tajuhiired.

Esimese korruse galerii laes ripub, õied allapoole, enam-vähem viiskümmend viis tulipunast roosi. Laupäeval, näituse avapäeval oli rippuvate rooside all põrandal musta riidega kaetud kauss, vesi sees. Justnagu tilguks lagi läbi. Tundus nutikas tähelepanulõks. Kes see ikka näitusel lage vahib, aga kui läbi tilgub, siis vaatab igaüks ja märkab roose. Neli päeva hiljem on kauss kadunud ja selgub, et see polnudki kunstiteose osa. Et roosid (autor Aleksandr Valetto) tööpoolest tilkusid. No ja siis pandi kauss ja kalts alla.

Õliradiaator seina ääres (täiesti taveline radiaator) aga osutub kunstiteoseks (autor Ian-Simon Märjama). Ah jaa, ta mulksub, see radiaator. Imelik hää! Aga ei soojenda.

Lihulas avas ukse Tapamaja

Lihula peatänaval asuvas perekond Saakidele kuulavas sajan-deid vanas majas tegutseb eilsest Tapamaja galerii.

Tegemist on ühe suve galeriiga, kuhu võib tasuta sisse astuda, kui galerii perenaine Piia Saak seal maalib, voolib või õmbleb. „Selline avatud ateljee tüüpi galerii. Ühe suve ettevõtmine. See pole midagi sellist, mis jääb,” ütles Piia Saak.

Ta on üksiti Lihula muusika- ja kunstikooli direktor ja peab Lihulas väikest Kontori-nimelist majutuskohat. Nüüd lisandus neile Tapamaja galerii.

Osa galerii väljapanekust hakkab vahetuma, osa püsib. Praegu on väljas Piia Saaki enda, Grete Murri, Maigi Magnuse ja René Reinumäe looming. Kõik kunstnikud elavad Lihula vallas.

Tapamaja galerii

- Lihulas Tallinna maanteel (linnakese peatänaval). Avatud siis, kui perenaine on kohal ja ukse lahti.
- Seintel Lihula kunstnike looming.
- Galerii tunnusloom on rott, sest rotid on toredad.
- Galerii õue peal elutsevad kolm musta lammast, jänest ja kaheksa kana.
- Hoones asus sõjaeelse Eesti vabariigi ajal Oosimi lihakar.
- Tsaariajal asusid seal kõrts ja peenviinapood, seal on tegutsenud ka vasksepp.
- Hoone ajalugu on teada 1600. aastani.
- Kümmeaastat tagasi ostis hoone Kaido Saak, et luua sinna kunsti- ja käsitöökod ning meistritekojad.

Piia Saak. MIRJAM VARIK

Praegu on galeriis väljas ka valik Lihula ajaloolisi fotosid pastori ja vanavarakoguja Kaido Saaki kogust. Näiteks on seal foto, mis on võetud kirikutornist üle linna, samuti vaade Jaama tänavast, üles võetud veetornist, ning mõisa viinaköök. Vanimal fotol on tapamaja hoovipealne ja see pärineb 1905. aastast.

Lihula valla kohvikutepäeval 29. juulil on galeriis tantsuõhtu. Galerii nime kohta ütleb Piia Saak: „Mõni ütleb, et äge, mõni ütleb, et jube.” Igatahes on nimi tähelepanu äratanud ja igati põhjendatud. Nimelt tegutsesidki samal krundil endise Eesti vabariigi ajal tapamaja ja Oosimi lihakar.

„Sellest on ta tulnud. Nii kole-dat asja poleks hakanud ise välja mõtlema, ja kui oleks ka mõel-

nud, oleks see tundunud õones,” ütles Kaido Saak.

Tänaväärses majas asusid lihakar ja pererahva korter, siseõuel laut, kus hoiti tapale toodud loomi, verekaev ja lihatöötlemise ruumid. Tsaariajal olid seal kõrts ja peenviinapood, majas on tegutsenud ka vasksepp. Hoone ajalugu on teada 17. sajandist. Tapamaja nimi tundus Saakidele nii atraktiivne, et midagi uut välja mõtlema hakata polnud mõtet. „Kuidagi tuleb inimesi raputada, roosamanna selleks ei sobi,” ütles Kaido Saak.

Galerii tunnusloom on rott. Ka galerii avapeole kutsunud plakatil puhus valge rott saksofoni. „Rotid ja tapamaja kuuluvad ju kokku,” ütles Piia Saak.

Loomi ja linde leiab galerii õue pealt veelgi. Täna-homme

peaksid sinna jõudma kolm musta lammast, sest kui juba on tapamaja, siis olgu seal ka loomad. „Lambad on laenuks. Pügavad muru. Sihtotstarbeliselt me neid ei kasuta,” ütles Kaido Saak.

Hoovil on ka kaheksa kana ja jänest. Kaido Saak ostis ajaloolised hooned kümmeaastat tagasi. Just munakivisillutis hoovil oli üks, mis teda vaimustas. „Esimese hooga ei julgenud naisele üteldagi, et ostsingi,” ütles Kaido Saak. Nüüd aga on majast saanud abikaasa mänguasi.

Tänaväärne hoone on PRIA antud 40 000 euro toel saanud peale katuse ja alla põranda. Sel kevadel sai hoonesse ka elekter sisse ja Saakid otsustasid seal avada ühe suve galerii. Kui maja päris korda saaks, võiks galerii tegutseda aasta ringi. KAIE ILVES

● ANDEKAS KUNSTNIK

Martna kiriku altar üllatas uurijaid värvikirevusega

Kui Martna kiriku altarisein 300 aastat tagasi paika pandi, oli see kirev nagu pühademuna, selgus reedel ja laupäeval Martna kirikus tehtud uuringute põhjal.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Kunstiteadlaste uurimiserühma tõi Martnasse projekt, millega uuritakse 17. sajandi lõpus ja 18. sajandi esimestel aastatel Tallinnas tegutsenud puunikerdaja Christian Ackermanni loomingut. Martna kiriku altarietaabel ehk altarisein, mille anetasid 1700. aastal kirikule Johann Baranoff ja tema abikaasa Hedvig Elisabeth Taube, on üks Ackermanni töid.

Kunstiajaloolase Tiina-Mall Kreemi sõnul on altar ja kantsel kirikus kõige tähtsamad elemendid. „Tulles 300 aastat tagasi madalast, ilma akendeta majast suurde kirikusse ja nähes neid kuldseid, hõbedasi ja värvilisi kujusid – see oli kahtlemata erakordselt mõjuv,“ maalits pildi minevikust.

See, et Martna kiriku altarisein on kunagi olnud väga värvikirev, oli uurijatele suur üllatus. „Me oleme ise ka rabatud, et siin on olnud selline kunstimaitse,“ ütles Kreem. Ta lisas, et käimasolev uurimisprojekt lähtub küll Ackermannist, kuid tema loomingut uurides ei saa tähelepanuta jätta ajastut ehk seda, milline oli tollal inimeste maitse.

Kunstiteadlase Hilka Hiiopi sõnul oli esimesena uuritud Tallinna toomkiriku altarietaabli soliidne värvigamma. „Siin on aga ikka täielik pöörasus: hõbe, kuld, lüster, roosa, roheline, punane, sambad marmoreeritud,“ loetles ta Martna altariseinalt tuvastatud toone.

Mitu värvikihti

Martna kiriku altarietaabli uurimine on osa neli aastat kestvast suurprojektist „Christian Ackermann – Tallinna Pheidias, ülbe ja andekas“. Projekti osana uuritakse mitmesuguseid tehnikaid, kasutades põhjalikult Ackermanni töödeks peetavaid altariseinu, kantsleid ja epitaafe. Esimesena uuriti põhjalikult Tallinna toomkiriku altariseina, Martna on aga esimene maakirik, mida projekti käigus külastati.

Martnas kaks päeva väldanud uurimise ajal võeti altariseina kõik kujud ükshaaval alla. Kreemi sõnul oli see esimene kord, kus õnnestus skulptuure nii lähedalt vaadelda. Oma magistri-tööd tehes uuris ta neid teatrinokliga, sest altarietaablid on mitu meetrit kõrged ja niisama lihtsalt selle ülemisele osale ligi ei pääse.

Üks, millele püüavad uurijad eri tehnikaid kasutades jälle saada, on see, milline oli altarietaablite, kantslite ja epitaafide algne värvigamma. Kõige tava-

Christian Ackermann

1670. aastail Königsbergist üle Danzigi, Riia ja Stockholmi Tallinna saabunud Ackermanni peetakse Eesti barokiajastu skandaalseimaks ja andekaimaks puunikerdajaks, kelle töökojas valmisid 1680–1710 peaaegu kõik Eesti tähelepanuväärsemad kirikusisustuselemendid: altariseinad, kantslid ja vappepitaafid, samuti krutsifiksid.

Tallinnas alustas Ackermann tööd tolleaegse kuulsaima puunikerdajate ja -tööstrite tsunfti meistri Elert Thiele töökojas.

Pärast Thiele surma aga omandas Ackermann viimase lesega abieludes meistri töökoja. Kui tol ajal oli tavaks, et meistrid astusid tsunfti, siis Ackermann keeldus seda tegemast ja nimetas end vabaks kujuriks ehk kunstnikuks.

Muidugi ei meeldinud see Tallinna raele ja tsunftimeistritele, kes „kuulutasid Ackermanni põningujäneseks, kes nende autoriteeti õonestas ja neilt leivapalukest käest kiskus,“ seisab Tiina-Mall Kreemi Eesti Kirikus ilmunud artiklis „Christian Ackermann tähelepanu kesmes“.

Tallinna tsunftimeistrite viha eest pääsemiseks kolis Ackermann Toompeale ja täitis peamiselt aadlike tellimusi. Just aadlike tellimusest on valminud ka Läänemaa kirikusse jõudnud Ackermanni töö.

Martna kiriku altariseina kõrval peetakse Ackermanni tööks Karuse kiriku altariseina skulptuure ja kantslit, Lihula kiriku kantslikujusid. Kreemi sõnul on Lihula kiriku kantsel näide taaskasutusest – kantsel ise on valminud 19. sajandil, kuid selle kaunistamisel on ära kasutatud ligi 200 aastat varem tehtud kujusid.

Ackermannile on omistatud ka Kursellide perekonnaepitaaf Ridala kirikus ja Kullamaa kirikus asuv kirikuõpetaja ja kirjakeele rajaja Göesekeeni epitaaf. „Selle viimase puhul oleksin ma ettevaatlik,“ ütles Kreem. „Arhiiviallikate järgi on see küll Ackermanni tehtud, aga käekiri on hoopis teine.“

pärasem viis selleks on sonda-žide tegemine, kus paljastatakse eri värvikihiid.

Sellise visuaalse uurimise kõrval kasutatakse aga ka keskkonnainvesteeringute keskuse uhket aparati, millega saab pinda kahjustamata piiluda praeguse värvikihi alla ja tuvastada värvipigmendis metalli. „Kui saame teada, mis metalliga on tegemist, saame öelda, mis pigmenti on kasutatud, eriti just hõbedat ja kulla puhul,“ selgitas Hiiop.

Ta lisas: „Siin on olnud lõputult hõbedat ja kulta.“ Nii saadi näiteks Martnas teada, et sealset altariseina kaunistanud akantuselehed on olnud kaetud hõbedat ja kullavärviga.

Kohtadest, kus metalli ei leidu, võetakse pisikesed värvitükid. Neid hakkavad Tartu ülikooli keemikud analüüsima ja määravad, mis pigmentiga on tegemist.

● „Siin on aga ikka täielik pöörasus: hõbe, kuld, lüster, roosa, roheline, punane, sambad marmoreeritud.“

Algne värvigamma pole aga ainus, millele uurijad oma töös tähelepanu pööravad. Kujusid uuritakse ka maksu- ja tolliameti röntgeniga, et näha, kuidas on kujud kokku pandud. Hiiopi sõnul selgus röntgenuuringust, et kujud pole valmistatud mitte ühes tükis, vaid väikeste, omavahel kokku liimitud osadena, mis on omakorda kinnitatud ka sepanaeltel. „Nagu liimpuidust,“ ütles Hiiop. Kreem lisas, et naelu palja silmaga näha polnudki, sest nende pead on omakorda kaetud puupunnidega.

Esimesena uuritud Tallinna toomkiriku altarietabeli kohta ütles Kreem, et need olid üsna naelu täis, Martnas aga on naelu kujudes vähem. Kujudest võetakse ka puiduproovid, mis saadetakse samuti Tartusse uurimiseks.

Pikk projekt

Projekti põhjal tehakse kujudest väga hea resolutsiooniga 3D-mudelid, mis võimaldavad teadlastel eri paigutusi kujusid lähemalt uurida ja võrrelda, kas tegemist on ikka ühe ja sama meistri kätetööga. Samuti saab arvuti abil silme ette manada pildi sellest, milline altarisein algsest välja nägi, sest päriselt ei hakka seda keegi üle värvima.

Kogu uurijate kogutud info avaldatakse peagi avataval veebilehel, kus saab iga huviline end uurimise seisuga kursis hoida. Samuti on ajal, mil uurimiserühm kirikus tegutseb, kirikuksed avatud ja huvilistele jagatakse lahkelt selgitusi.

„Muinsuskaitse töötab maksu- maksja raha eest ja maksumaksja peab teadma, mida tehakse. Sellepärast on oluline ka infot inimestele edastada,“ põhjendas Hiiop soovi inimesi toimuva kursis hoida.

Ta tõi näite, et reedel, mil Martnas töid alustati, astus kirikust läbi 40 last: kogu koolipeere ja lasteaed takkapihta.

Martna kirik pole Läänemaal ainus, kus paaripäevane uurimine ette võetakse. Enne jaanipäeva asub uurimiserühm näiteks tööle Karuse kirikus.

Ackermanni loomingut uurimise projekt lõpeb 2020. aastal Tallinnas Niguliste muuseumis avatava näitusega ning uurimistulemustest avaldatakse ka raamat.

Teadlased ehitasid tellingud ja tõstsid puunikerdised Martna kiriku altariseinalt alla. 5 × PEETER SÄRE

Lasteaia juhataja Marju Kasterpalu tõi lapsed töid uundistama.

Ackermanni kätetöö.

Ingel päikese käes.

Teadlasi nõustab Martna õpetaja Küllike Valk.

● SUVEÜRITUSTE PEAKORRALDAJA

Gülmar Murumägi: muusika ja teater on minu elu sisu

Haapsalu kultuurimaja direktori Gülmar Murumägi saame kokku mai keskel, suvi ei ole veel alanud, tulbid on juba lahti, aga lehed puudel pisut suuremad hiirekõrvust.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Haapsalu kultuurisüvi oli meie kohtumise ajal kohe algamas. 27. mail avas suvehooaja linn-galeriis ja kultuurikeskuse fuajees Haapsalu graafilise disaini festival. Veel nädala pärast peab linn Itaalia veinipidu. Jutuajamise ajal on see kõik alles ees. Gülmaril on aasta üks kiiremaid aegu, antennid kogu aeg püsti, nagu ta ise ütleb. Gülmar seirab iga jumala paika linnas võimaliku... noh, millena iganes. Kontserdikohana. Laadaplatsina. Galeripinnana. Mõtleb, kus ja kuidas midagi korraldada. Pisasjadeni välja. „Siin kasvasid mul mullu rabarbrid,” ütleb ta kultuurikeskuse ees, kus ei kasva sel hetkel veel midagi. „Olid või?” imestab Gülmar. Ei näinud. Aga Gülmar näeb. Kõike. Vähemalt kõike seda, mis puudutab kultuuri ja linna kultuurisüve.

Sellest olenemata, et on aasta kiireim aeg, ei kiirusta Gülmar kunagi. Gülmar kulgeb. See on hämmastav, kui olla nii suure asutuse juht. Haapsalu kultuurikeskuse eelarve on 600 000 eurot. Üritus ürituse otsa, sajad ja tuhanded külastajad. Aga Gülmar ei kiirusta. Isegi kultuuri(töö) juurde ta ei kiirustanud, kuigi on jõudnud juba 20 aastat Haapsalu kultuurikeskust juhtida.

Selle aja jooksul ongi Gülmar õppinud piasasju nägema, aga mitte neisse takerduma. Näiteks lillepäevast kõneleb Gülmar nii, nagu oleks selle korraldamine... möödaminnes ja tühi. Linnas on hullumaja, tänavad on üles kaevatud. „Laseme aga töömeestel rahulikult remonti teha. Küll meie vaatame, kuhu me oma lilledega mahume,” ütleb Gülmar stoilise rahuga.

On ta nüüd kümme meetrit siia- või sinnapoole, Krahviaeda või linnuse ette, detailidel tähtsust ei ole. Peaasi, et saaks lilled maha ja inimesed saaks lilli valida. No ja saidki.

Tallinna tüdruk

Lillepäeva on Haapsalus peetud üle 20 aasta. Gülmar ütleb, et inimesed kipuvad unustama, kust nad tulevad. Aastal 2017 on lilled igal pool. 20 aastat tagasi ei olnud, aga tasapisi hakkas linn end ehitama. Tekkis mõte, et võtaks kätte ja aitaks kaasa. Sai lillepäev. Igal aastal mai viimasel pühapäeval. 20 aastat jutti. Gülmar on mõelnud, et võiks ka mulda ja potte müüa. Küll müüaksegi. Veinipeo ja kontserdid tõi Gülmar kuursalist linna kohvikute vahele, kus elu suviti sumiseb. „Mulle tundub, et see sobib,” ütleb Gülmar. Sobibki.

Tegelikult on Gülmar Tallinna tüdruk, õppis Hiiumäe ja Kivimäe vahel 10. keskkoolis, mängis tennisist ja oli kindel, et temast saab treener, aga läks teisiti. Kuidagi aegamisi ja isegi teadvustamata hakkas Gülmar kultuuri(maja)

Haapsalu kultuurikeskuse direktor Gülmar Murumägi ütleb, et tal on tööga vedanud.

ARVO TARMULA

Gülmar Murumägi

- Sündinud 1959 Tallinnas.
- Lõpetanud Tallinna 10. keskkooli (praegu Nõmme gümnaasium) ja Tartu ülikooli ajalooteaduskonna (kunstiajalugu), läbinud Tallinna ülikoolis organisatsioonikäitumise magistriõppe.
- Raadiotehas Punane RET (laborant), Haapsalu rajooni koduloomuuseum ja Haapsalu rajooni kultuuriosakond (kultuurimälestiste kaitse inspektor), Haapsalu kultuurikeskus (direktor).
- Hobi: reisimine.
- Tütar ja kaks poega.

poole kulgema. Keskkooli viimastes klassides asendas tennis teater. Mitte et ta ise teatrit oleks teinud, ei. Gülmar käis teatris. „Kuidagi läks nii,” ütleb Gülmar.

Pärast keskkooli läks Gülmar Tartusse ajalugu õppima ja lõpetas ülikooli kunstiajaloolasena. 1980ndail käis ta Vormsis üliõpilasmalevas. Läks mehele, kellele pakuti Haapsalu KEKis tööd. Gülmar oli Haapsalus käi-

nud, õigemini sealt läbi sõitnud täpselt kaks korda, kui malevasse läks ja sealt tuli. „Kolmandat korda juba kolisin,” ütleb Gülmar. Gülmar jalutas lapsega linna peal, käis ka kultuurimajas kunstinäitusel.

Tallinnas regulaarselt sügis- ja kevadnäitustel käinud Gülmarit hämmastas, et Haapsalus olid väljas tööd aastast 1976. „Ju see Eesti peal tiirles, kultuuri- poliitika toona niisugune oligi, aga mina olin hämmingus, et ei näinud värskeid töid,” meenutab Gülmar. Tõenäoliselt oli just too hämminguhetk Haapsalu linnagalerii algus, kuigi galerii enda loomiseni jäi aastaid. Seost tunnistab Gülmar isegi. „Ju see jäi kuidagi mälusse, kuigi galerii tegemise tõukejõud oli teine,” ütleb Gülmar.

1984. aastal hakkas Gülmar tööle toonases Haapsalu rajooni koduloomuuseumis kultuurimälestiste kaitse inspektori- na. Kõige täpsem nüüdisaegne vaste sellele oleks muinsuskaitse inspektor.

Kultuurimajja tööle sattus Gülmar siis, kui inspektori koht läks muuseumi alt kultuuriosa-

konna alla kultuurimajasse. Kuidagi märkamatu oli ta peaaegu kohale jõudnud. Ühinenud noorläänlastega (nõukogude aja lõpul tegutsenud muinsuskaitseühendus – K. I.), koristati kultuurimälestiste ümbrust, kirikuauedu, pesti monumente jms. Linn ei olnud sugugi nii ilus kui praegu. „Raudteejaama klaasid peksiti ühtepuhku puruks,” meenutab Gülmar.

Toonases kunstikoolis (praegu Evald Okase muuseum) hakkas Gülmar näitusi korraldama, oli Ilon Wiklandi näitus, Wikland ja Astrid Lindgren käisid Haapsalus. Kunstnik Ants Laikmaa 125. sünniaastapäevaks kaaluti monumendi rajamist, aga selleks ei jätkunud raha. „Siis tuli mõte, et kui ei saa monumenti, teeks galerii,” ütleb Gülmar. Tulevane galerii, toonane kultuurimaja fuajee oli kasutusel laona, seal värviti dekoratsioone. „Tasapisi,” ütleb Gülmar, „ehitati vahesein vahele, sätiti valgus paika.” Galerii avati Laikmaa 125. sünniaastapäeval. „Tartu kunstimuuseumist toime Laikmaa tööd, saime neid sel puhul eksponeerida nädal aega,” meenu-

tab Gülmar. Viie aasta pärast, aastal 1996 sai Gülmarist kultuurimaja direktor. „Eelmine, Ingrid Talving läks Fra Mare finantsjuhiks ja arvas, et mina võiks hakata,” ütleb Gülmar.

Rahvuselt tatarlane

Kui Gülmar hakkas kultuurimaja juhtima, oli seal 88 ametikohta, praegu on alla kolmekümne. Tasapisi hakkas kultuurimaja riiklikult finantseerimiselt üle minema ise hakkama saamise peale. Keeruline aeg oli, aga ega Gülmar ütelda oska, kui keeruline ja teistmoodi. „Kuidagi järk-järgult muutus kõik,” ütleb Gülmar. Ühed tegijad on asendunud teistega, Randalase asemel on Valge Daami etenduste trupp, aga kultuurimaja on ikka kultuurimaja ja Gülmar on Gülmar.

Oma tööpäevade kohta ütleb Gülmar, et mis seal ikka. Palju on paberitööd. Veel rohkem on suhtlemist. Veinipeol pole Gülmar kunagi saanud ühtegi veini maitsta.

Kes ei tea, on ehk imestanud, miks on Gülmari nimi Gülmar. Sellepärast, et Gülmar on tatarlane. Mõlemalt poolt. Gülmari

vanavanemad rändasid välja Venemaa mustmullavööndist, kuhu oli tsaar andnud maad neile tatarlastele, kes võitlesid Tšingis-khaani vastu. Tütred maad ei pärinud ja algas väljaränne.

„Teine versioon on, et rännati välja venestamise eest,” ütleb Gülmar. Kolmanda eluaastani rääkis Gülmar ainult tatari keelt ja veel millist – väljarändamis- aegset, 19. sajandi lõpu oma. Peale keele võeti kaasa ka araabia tähestik, millel kirjakeel põhines. Ka Gülmari ema ja isa oskasid araabia kirja. Gülmari öde on eesti filoloog.

Oma tatari keele kohta ütleb Gülmar, et oskab, aga ei räägi. Istanbulis avastas ta endalegi üllatuseks, et saab mõnest sõnast aru.

Kui Gülmarilt küsida, millest ta unistab, ütleb Gülmar, et unistas maja kordasaamisest. Kultuurimaja remont kestis üle kahe aasta ja maksis 70 miljonit krooni. Nüüd nagu ei oskagi enam millestki unistada, vähemalt millestki nii suurest mitte. Hea uudis on see, et sügisest on kultuurimaja oodata Estonia teatri etendusi. „Balletti tahaks küll näha,” ütleb Gülmar oma leebel moel.

Ega Eestis väga palju nii suuri kultuurimaju olegi. Paides on, Põlvas ja Võrus, Salme kultuurikeskus on, Lihula oma on suur. „Kui see ka korda tehtaks,” ütleb Gülmar ja seda, et Haapsalu oma on ikka väga suur väikese linna kohta. Saalis on 511 kohta. Küsimusest, kas vahel tuleb etendus ka ära jätta, sest vaatatajaid napib, ei saa Gülmar aru. „Oleks sa küsinud, kui tihti on saalid täis,” ütleb ta. Pärast remonti käib rahvast palju rohkem. Jah. Saalid on täis.

Haapsalu kõige rahvarohkemad suveüritused on veinipidu, Augustibluus ja Valge Daami aeg. Siis ei mööda Gülmar külastajaid mitte sadades, vaid tuhandetes. Palju rahvast toob õudusfilmifestival. Kirikumuhi pahandanud festival on linna kevadine suursündmus, mis toob linna hulga noori, intelligentseid inimesi – näitlejaid, kirjanikke.

Ühes on Gülmar kindel. Ta pole kunagi mölgutanud mõtteid selle üle, kas temast võiks saada kultuurimaja direktor. 20 aastat selles ametis võtab ta kokku kahe sõnaga: „Äärmiselt huvitav!” Veel ütleb Gülmar, et poleks ealeski ette kujutanud, et ta vahendab sellist kultuuri, nagu ta vahendab, teatreid, tippmuusikuid, et sellest saab elu igapäevane osa, et reisimas käieski on tal antennid kogu aeg püsti, et... „See on ikka mu elu sisu, jah,” tunnistab Gülmar.

Ah jaa, ühe asja palus Gülmar kindlasti lisada: et tegelikult ta ikka unistab ka praegu. Unistab sellest, et inimestel, kellega ta koos töötab, suurepärastel inimestel, nagu Gülmar ütleb, oleks hea, ja et oleks natuke rohkem aega iseendale.

Lehm Ljudmilla

lastekas

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

ŠAAKAL

MEIE MAALE TULI ŠAAKAL.

ASTUS VÄLJA LENNUKIST.

KAALUTLEVALT RINGI VAATAS:

VÕIKSIN ELADA SIIN VIST?

KOHVER KÄPAS, SEADIS SAMMUD

LÄÄNDE, LÄÄNE-EESTISSE,

ENNE KIRI POSTI PANDUD:

„SÕIDA SIIA! SINU MEES.”

TURVALISE PESAPAIGA

LEIDSID ŠAAKALID SIIN EEST.

SÕID JA PALJUNESID AINA

MITME KOHALIKU EEST.

NING KUI MUTIONU PIDU

PIDAS PUUDE JUURTE ALL,

SIIS KA ŠAAKALITE RIDU

PUMMELDAS SEAL MÜRINAL.

SEE OLI PÄISE PÄEVA AAL,

PILLA-PALLA PILLERKAAR!

LASTESUDOKU

3	5	3
5	4	5
4	5	4
6	1	6
4	6	4
1	4	1

KINOFILM

„KADUUD LINN Z“

David Granni bestselleril põhinev „Kadunud linn Z” jutustab imepärase tõestisündinud loo Briti maadeuurijast Percy Fawcettist (Charlie Hunnam), kes rändab 20. sajandi alguses Amazonase vihmametsadesse ning avastab tõendeid seni tundmatu arenenud tsivilisatsiooni kohta, mis võis kunagi selles piirkonnas õitseda. Kuigi teadusringkonnad teda naeruvääristavad ja peavad kõiki põlisorhaid metslasteks, pöörduv sihikindel Fawcett abi-kaasa (Sienna Miller), poja (Tom Holland) ja adjutandiga (Robert Pattinson) oma hüpoteesi tõestamiseks ikka ja jälle tagasi armastatud džunglisse, kus ta 1925. aastal salapärasel kombel kaduma läheb. See eepiline lugu julgustab ja kirest, mida jutustatakse stenaristi-lavastaja James Gray klassikalises filmikeeles, on sütitav austusavaldus avastamishimulisele inimesele ja kinnisideedest kurnatud vastuolulisele seiklejale.

Alla 12 a mittedsoovitav! 11. juunil kell 17.15; 13. juunil kell 19
Haapsalu kultuurikeskuses. Pilet 4 €

„MUUMIA“

Hauatagune elu ja muumiate saladused on kütkestanud inimesi Egiptuse tsivilisatsiooni algusaegadest saati. Uue ja vaatamängulise filmi peaosas särab sarmikas Tom Cruise kartmatu ja lustliku hauruüstajast õrneküti Nick Mortoni rollis. Iidsetel aegadel üksildase kõrbe sügavustesse elusalt maetud Egiptuse printsess Ahmanet (Sofia Boutella – Kingsman: The Secret Service; Star Trek Beyond), kes jäi ebaõiglaselt ilma oma troonipärimisõigusest, leitakse juhuuse tahtl üles ja tuuakse päevavalgele. Tohutust ülekohtust laastatud printsess toob endaga kaasa aastatuhande jooksul koondunud viha, kättemaksuhimu ja kurjuse, millist ei oskaks lihtsurelik ettegi kujutada. Tempoka seikluspõnevikku teekond kulgeb Kesk-Ida lõputuist liivakõrbetest tänapäeva Londoni salajaste maa-aluste labürintideni, tulvil hämmastavaid trikke, pingelisi tagaajamisi, ootamatuid süžeepöördeid ja hirmuäratavaid tegelasi. Nii juhatakse sisse uus maailm täis jumalaid ja koletisi...

Alla 12 a mittedsoovitav! 11. juunil kell 15; 14. juunil kell 19; 15. juunil kl 20 Haapsalu kultuurikeskuses. Pilet 4,50 € + 3D prillid 1 €

MALE

The chessboard shows a position after a queen sacrifice. White's king is on c5, queen on a4, rook on d6, and pawns on f4, g2, and h2. Black's king is on f7, rook on e6, and pawns on f6, g6, and h6. The queen is sacrificed on d6, and the rook is on e6, blocking the king's escape.

LP RISTSÕNA- JA MALELAHENDAJAD

Eelmise nädala vastused: Lxf8+; Oe8; Lxe8#.

Matt kolme käiguga.

Leidke tänasest ristsõnast lahendus vastuse realt.

Eelmise nädala vastused: „Üksinda kodus”; remmelgas.

Lahendusi ootame hiljemalt järgmise nädala reedeks aadressil

reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu. Juunis õigesti vastanute vahel loositakse välja Lääne Elu meeneid.

12. juuni

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 Riigimehed
12.20 Kapist välja
12.45 Osoon
13.15 Kapital
13.45 Meie inimesed
14.10 Prillitoos
15.00 Meie maailm
15.55 LIVEstonia
16.25 Unistuste aiad
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Pehmed ja karvased
19.05 Eesti lood
19.35 Hajameelselt abielus
20.00 Hruštšov Ameerikat vallutamas
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 ENSV
22.05 Downton Abbey
22.50 Elizabeth II 90
00.25 Pehmed ja karvased
00.42 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly **07.00** Chaplin ja sõbrad **07.10** Kass Oggy ja kurjad prussakad **07.35** Daltonid **08.00** Suvereporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Öökuninganna **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Armastuse maitse **12.30** Kaks kanget Lõuna-Ameerikas **13.30** Meie pere ja muud loomad **14.00** Meie Charly **15.00** Hubert Staller **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Öökuninganna **20.00** Suvereporter **21.00** Saladused **21.30** Meie Bullerby **22.00** Meie aasta Siberis **22.30** Siberi võmm **23.30** Kõök **00.00** Unustamatu **00.55** Kaks kanget Lõuna-Ameerikas **01.50** Siberi võmm **02.45** Suvereporter **03.40** Beverly Hillsi ninja **05.20** Meie pere ja muud loomad **05.45** Kõök

06.15 Tasujate võitlused **06.40** Minuväikeponi **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkook **09.25** Võimalik vaid Venemaal **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Kättemaksukontor **12.50** Kättemaksukontor **13.55** Südameasi **15.00** Võimalik vaid Venemaal **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkook **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Suvesangarid **22.00** Papad Mammad **23.00** Enderi mäng **01.15** Sherlock New Yorgis **02.15** Viimane tõelinemees **02.45** Papad Mammad **03.35** Võimalik vaid Venemaal **04.05** Suvesangarid **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Südameasi

07.30 Muumide maailm **07.40** Karusmarjad metsikus looduses **08.05** Kati ja Mimmu **08.15** Mina ka **08.20** Beni ja Holly väike kuningriik **08.30** Priit ja Prääks **08.40** Vahva Roosi **08.55** Nõiakivi **09.30** Pildikast **10.00** Mustad lesed **10.55** Muinaslood muusikas. Rock **11.50** Autoralli MM **13.50** ERR.ee uudised **16.00** Lastetuba **16.15** Muumide maailm **16.25** Oktonaudid **16.40** Džungliraamat **16.50** Saara ja part **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Kati ja Mimmu **17.35** Vahva Roosi **17.45** Džungliässad **18.00** Lassie **18.25** Mily murrab pead **18.30** Beni ja Holly väike kuningriik **18.40** Tuutu ja Potsu **18.55** Põrsas Peppa **19.00** Kosmoselendurid **19.10** Mis? Miks? Kuidas? **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Jalgpalli maavõistlus **21.40** RUUM **22.10** Kirjanduse aeg **22.55** Arvo Pärt. Lapsepõlve lood **23.40** 4x4. Taimõr ja Jamal **00.10** Derek **00.41** ERR.ee uudised

13. juuni

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 ENSV
12.15 Hajameelselt abielus
12.45 Osoon
13.15 Kapital
13.40 Meie inimesed
14.05 Prillitoos
15.00 Inspektor Morse
16.45 Ajavaod
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Pehmed ja karvased
19.05 Püramiidi tipus
19.35 Hajameelselt abielus
20.05 Igauhe õigus
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 ENSV
22.05 Downton Abbey
22.55 Viimane tango Halifaxis
23.45 Pehmed ja karvased
00.07 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly **07.00** Chaplin ja sõbrad **07.10** Kass Oggy ja kurjad prussakad **07.35** Daltonid **08.00** Suvereporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Öökuninganna **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Armastuse maitse **12.30** Meie Bullerby **13.00** Meie aasta Siberis **13.30** Meie pere ja muud loomad **14.00** Meie Charly **15.00** Hubert Staller **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Öökuninganna **20.00** Suvereporter **21.00** Radar **22.00** Krimi **22.30** Siberi võmm **23.30** Kõök **00.00** Hitler **01.00** Unustamatu **01.50** Siberi võmm **02.45** Suvereporter **03.35** Hubert Staller **04.30** Tüdruk nimega Elif **05.20** Meie pere ja muud loomad **05.45** Kõök

06.15 Tasujate võitlused **06.40** Minuväikeponi **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkook **09.25** Suvesangarid **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Papad Mammad **12.50** Suletud uste taga **13.55** Südameasi **15.00** Suvesangarid **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkook **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Suvesangarid **22.00** Papad Mammad **23.00** Visa hing 4 **01.45** Kutsuge Cobra 11 **02.40** Cristela **03.05** Papad Mammad **03.50** Võimalik vaid Venemaal **04.05** Suvesangarid **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Südameasi

07.30 Oktonaudid **07.40** Papist poisid **07.45** Saara ja part **07.55** Džungliraamat **08.05** Kosmoselendurid **08.20** Vahva Roosi **08.30** Põrsas Peppa **08.35** Tuutu ja Potsu **08.45** Beni ja Holly väike kuningriik **09.00** Lassie **09.20** Mesitaru **09.30** Leiutades Lottet **10.00** Downton Abbey **10.45** RUUM **11.20** ETV live **12.19** ERR.ee uudised **16.00** Lastetuba **16.20** Muumide maailm **16.30** Oktonaudid **16.40** Džungliraamat **16.50** Klumpsud **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Kati ja Mimmu **17.35** Vahva Roosi **17.45** Džungliässad **18.00** Lassie **18.25** Mily murrab pead **18.30** Beni ja Holly väike kuningriik **18.40** Tuutu ja Potsu **18.55** Põrsas Peppa **19.00** Kosmoselendurid **19.10** Mis? Miks? Kuidas? **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Rakett **69** **20.00** Surm – lugusid elust **20.55** Hetk ajaloos **21.00** 4x4. Taimõr ja Jamal **21.25** Heureka **22.00** Tantsivate vaimude mets **23.40** Eesti lipp ümber Kuuba **00.10** 4x4. Taimõr ja Jamal **00.40** Derek **01.08** ERR.ee uudised

14. juuni

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 ENSV
12.20 Hajameelselt abielus
12.50 3 hitti
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Hetk ajaloos
14.05 Prillitoos
15.00 Noor inspektor Morse
16.35 Miranda
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Positiiv
18.55 Teel koju. Noorteorkestri Reaalmažoor kontsert
19.25 Mälestuste jõel
20.55 100 luulepärl
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 ENSV
22.05 Downton Abbey
23.10 Ajavaod **23.40** Minu pere
00.12 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly **07.00** Chaplin ja sõbrad **07.10** Kass Oggy ja kurjad prussakad **07.35** Daltonid **08.00** Suvereporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Öökuninganna **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Armastuse maitse **12.30** Radar **13.30** Meie pere ja muud loomad **14.00** Meie Charly **15.00** Hubert Staller **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Öökuninganna **20.00** Suvereporter **21.00** Saladused **21.30** Suur lotokolmapäev – Rooside sõda **22.30** Siberi võmm **23.30** Kõök **00.00** Kliidiniimekiri **00.55** Hitler **01.55** Siberi võmm **02.45** Suvereporter **03.55** Must nimekiri **04.20** Rooti võim **04.45** Hooaeg **05.20** Kõök pere ja muud loomad **05.45** Kõök

06.15 Tasujate võitlused **06.40** Minuväikeponi **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkook **09.25** Suvesangarid **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Papad Mammad **12.50** Kutsuge Cobra 11 **13.55** Südameasi **15.00** Suvesangarid **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkook **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor **21.00** Naabrist parem **22.00** Suletud uste taga **23.00** Hitleri jälil **00.00** Sherlock New Yorgis **01.00** Top Gear **02.05** Naabrist parem **02.55** Suletud uste taga **03.45** Hitleri jälil **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Südameasi

07.30 Oktonaudid **07.40** Kiisud, edasi! **07.45** Klumpsud **07.55** Vahva Roosi **08.05** Põrsas Peppa **08.10** Kati ja Mimmu **08.25** Tuutu ja Potsu **08.35** Džungliässad **08.45** Beni ja Holly väike kuningriik **09.00** Lassie **09.20** Mily murrab pead **09.30** Rakett **69** **10.00** Downton Abbey **10.50** Leigo järveuusika 2007 **11.36** ERR.ee uudised **16.00** Lastetuba **16.15** Muumide maailm **16.25** Kiisud, edasi! **16.30** Mõmmi aabits **16.50** Miriami rohelised täpid **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.20** Rüütel Rooste **17.35** Pipi Pikksukk **18.00** Peeter Paani uued seiklused **18.25** Mesitaru **18.30** Peeter Pikk-kõrv **18.45** Maša ja karu **18.50** Põrsas Peppa **18.55** Kosmoselendurid **19.05** Oktonaudid **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Rakett **69** **20.00** Ööülikooli rännakud **21.00** 4x4. Taimõr ja Jamal **21.25** Kogu Me Lugu **21.30** Eesti lood **22.00** Don Juan Tallinnas **23.10** Etetika küsimus **23.13** Merepagulased **23.16** Pimekohting **23.19** Abio genesis **23.23** Kapi tühjus **23.25** 4x4. Taimõr ja Jamal **23.55** Derek **00.25** ERR.ee uudised

15. juuni

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 ENSV
12.20 Apelsin
12.45 Osoon
13.15 Kapital
13.45 Meie inimesed
14.10 Prillitoos
15.05 Viini Filharmoonikute suveöö kontsert 2017
16.40 Eesti lood
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Pehmed ja karvased
19.05 LIVEstonia
19.35 Hajameelselt abielus
20.00 Ehh, uhhduur
20.30 Riigimehed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 ENSV
22.05 Downton Abbey
22.55 Viini Filharmoonikute suveöö kontsert 2017
00.25 Üks koorilaul
00.30 Pehmed ja karvased
00.56 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly **07.00** Chaplin ja sõbrad **07.10** Kass Oggy ja kurjad prussakad **07.35** Daltonid **08.00** Suvereporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Öökuninganna **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Armastuse maitse **12.30** Suur lotokolmapäev – Rooside sõda **13.30** Meie pere ja muud loomad **14.00** Meie Charly **15.00** Hubert Staller **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Öökuninganna **20.00** Suvereporter **21.00** Saladused **21.30** Naabriplika **22.30** Siberi võmm **23.30** Kõök **00.00** Takso **00.30** Pärapärgu perekond **01.00** Kliidiniimekiri **01.55** Siberi võmm **02.45** Suvereporter **03.35** Hubert Staller **04.30** Tüdruk nimega Elif **05.20** Meie pere ja muud loomad **05.45** Kõök

06.15 Tasujate võitlused **06.40** Minuväikeponi **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkook **09.25** Võimalik vaid Venemaal **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Naabrist parem **12.50** Hitleri jälil **13.55** Südameasi **15.00** Võimalik vaid Venemaal **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkook **19.00** Suvised Seitsmesed **20.00** Kättemaksukontor **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Naša Russia **22.00** Suletud uste taga **23.00** CSI kriminalistid **00.00** Pettus **01.00** Dr Rush **02.00** Grey anatoomia **02.50** Suletud uste taga **03.40** Naša Russia **04.05** Võimalik vaid Venemaal **04.35** Suvised Seitsmesed **05.25** Südameasi

07.30 Karusmarjad metsikus looduses **07.55** Oktonaudid **08.05** Kosmoselendurid **08.15** Maša ja karu **08.30** Rüütel Rooste **08.40** Mesitaru **08.45** Peeter Pikk-kõrv **09.00** Peeter Paani uued seiklused **09.25** Põrsas Peppa **09.30** Rakett **69** **10.00** Downton Abbey **11.10** Ummamuudu 25. sünnipäevapidu **12.08** ERR.ee uudised **16.00** Lastetuba **16.15** Muumide maailm **16.25** Nõiakivi **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Rüütel Rooste **17.35** Oktonaudid **17.45** Priit ja Prääks **18.00** Peeter Paani uued seiklused **18.20** Mis? Miks? Kuidas? **18.30** Peeter Pikk-kõrv **18.45** Väike prints **19.05** Loomaia tee 64 **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Rakett **69** **20.00** Noor, terve ja surmasuus **21.00** 4x4. Taimõr ja Jamal **21.30** Võõramaalane **22.20** Seenekäik **23.50** 4x4. Taimõr ja Jamal **00.20** Derek **00.49** ERR.ee uudised

16. juuni

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 ENSV
12.20 Hajameelselt abielus
12.45 Osoon
13.15 Kapital
13.45 Meie inimesed
14.10 Igauhe õigus
15.05 Viini Filharmoonikute suveöö kontsert 2017
16.35 Audirigent
17.05 Üks koorilaul
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Pehmed ja karvased
19.05 ETV Huumori kuld
19.30 Minu pere
20.00 Täna õhtul... Fix
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 Kaardimaja
22.25 Killuke kaost
00.20 Pehmed ja karvased
00.44 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly **07.00** Chaplin ja sõbrad **07.10** Kass Oggy ja kurjad prussakad **07.35** Daltonid **08.00** Suvereporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Öökuninganna **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Armastuse maitse **12.30** Naabriplika **13.30** Meie pere ja muud loomad **14.00** Meie Charly **15.00** Hubert Staller **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Armastuse maitse **19.00** Purunenud elud **20.00** Öökuninganna **21.00** Suvereporter **21.00** Beethoveni kutsikad **22.50** Kõigele jah **01.00** Ohmukaitse **02.45** Pärapärgu perekond **03.10** Suvereporter **03.55** Velveti moemaja **05.20** Meie pere ja muud loomad **05.45** Takso

06.15 Tasujate võitlused **06.40** Minu väike poni **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.30** Taevane armastus **08.30** Meisterkook **09.25** Võimalik vaid Venemaal **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Naabrist parem **12.50** Hitleri jälil **13.55** Südameasi **15.00** Võimalik vaid Venemaal **15.30** Taevane armastus **16.30** Vaprad ja ilusad **17.00** Kirgede torm **18.05** Meisterkook **19.00** Suvised Seitsmesed **20.30** Kättemaksukontor **21.30** Exid rannal **23.05** Peoloomad 3. tere tulemast ülikooli! **01.15** Salemi nõiad **02.10** Võimalik vaid Venemaal **02.35** Exid rannal **03.55** Top Gear **04.45** Suvised Seitsmesed **05.40** Südameasi

07.30 Muumide maailm **07.40** Oktonaudid **07.50** Loomaia tee 64 **08.00** Väike prints **08.25** Mis? Miks? Kuidas? **08.30** Priit ja Prääks **08.45** Klumpsud **08.50** Peeter Pikk-kõrv **09.05** Peeter Paani uued seiklused **09.30** Rakett **69** **10.00** Downton Abbey **10.50** Positiiv – rokk, roll ja saldejums **11.49** ERR.ee uudised **16.00** Meis-terdame Mariga. Ehteid loodusest **16.15** Muumide maailm **16.30** Meistrimehed Pat ja Mat **16.40** Koolitants **17.47** Priit ja Prääks **17.50** Milla **17.50** Milla ja Tšavapa **18.00** Zorro seiklused **18.25** Kriksatrullid. Õpime joonistama **18.30** Kasperit ja Emma lood **18.45** Väike prints **19.05** Loomaia tee 64 **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Jalgpalli maailmajagude karikas **20.00** Ulzana **21.25** Raamatupood **21.50** Noor, terve ja surmasuus **22.55** Plekktrumm **23.45** Eesti TOP 7 **00.25** Võõramaalane **01.24** ERR.ee uudised

17. juuni

07.30 Muumide maailm **07.40** Meistrimehed Pat ja Mat **07.50** Loomaia tee 64 **08.00** Väike prints **08.25** Beni ja Holly väike kuningriik **08.35** Kasperit ja Emma lood **08.50** Milla ja Tšavapa **09.00** Üks koorilaul **09.05** H

Kirju Buenos Airesest

31.
osa

JÄRJELUT

EIA UUS

Aga võtsin kätte hoopis ühe õhukese Flauberti ja lugesin kõrbest, oma unelmast, ja põgenesin nii tänapäeva Eestist kaugele. Erinevalt mu emast – või tema põlvkonnast – ma ei jooni tsitaate alla ega jäta neid meelde, kuid sealt kirjutasin ühe välja, sest see kätkest tunnet, mida just üle kõige tol hetkel tunda igatsesin, kuid ise poleks osanud oma ummikus sõnastada: „Alati on kurb lahkuda kohast, kuhu sa tead, et iial ei naase. Sellised on *mélancoliesduvoyage*: ehk on nad reisimise juures üks rahuldust pakkuvamaid osi.”

Milline imeline ütlemine! Jah, on kurb – aga need „reisimelanhooliad” on ka imeline osa reisimisest, sest see on midagi, mida tavaelu ei paku. Argipäevas on vähe seda imetlust täiesti teistsugusest paigast, teistsugusest ilust, teistsugusest ülevusest ja imetlusest – ja selliseid hüvasti-jätte, kus tead, et see imede ime, mida just kogesid, sa ei kohta seda enam eales.

Ehk just see tsitaat on ka üks põhjus, miks ma just Buenos Aireses

valisin, nõnda kauge paiga, kuhu ma kindlasti uuesti ei satu, nii nagu Itaaliasse on võimatu uuesti mitte sattuda. Just San Telmos tunnen ma seda *mélancoliesduvoyage*’i: kõik see pühapäeva ilu ja elu – lapsed, vanainimesed, muusikud, antiigikaupmehed, armunud, tango-tantsijad – ümbritsetuna sellest hämmastavast arhitektuurist, vanast ja kulunust, mis jutustab lugusid möödunud aegade hiilgusest, ning kõik see mässituna lõhnaooridesse, mida tekitab puha puu, *palo santo* põletamine. Argentina lõhnab nii teistmoodi kui ei ükski teine koht, mida maailmas tean.

Mul sai seal vanaaegses baaris istudes ja kirjutades raha natuke otsa. Kaart oli, aga kaardiga muidugi maksta ei saa. Kuna olin pärast paarinädalast vaikimist sel päeval saanud mitu asja hispaania keeles öeldud, riskisin. Kirjutasin märkmikku valmis lause, mida öelda, ja siis ütlesin seda endamisi, kuni pähe jäi. Siis küsisin kelnerilt: „Vabandage, ma sooviksin veel üht, aga mul on ainult 202 peesot veel. Kas mul oleks võimalik saada pisike

jook selle eest?” Kelner tegi mulle aga terve joogi. Sest miks ta ei peaks. Seda ma igatsen Eestis. Seda, mida ma kohtan karmausulises Aasias ja väikestel Kreeka saartel, kus inimesed ei arvuta lahkust. Kus sendid on lihtsalt metallist latakad.

Viimasel ajal juhtus Eestis mitu korda, et ma lihtsalt hakkasin avalikus kohas nutma, sest inimestel puudub empaatia. Kuidas on võimalik, et me sündisime nii individualistlikku ühiskonda, kus on iga mats enese eest? „Iga mees on oma saatuse sepp ja oma õnne valaja”. Hoidku vanapagan selle eest, et sa ligimest abistaksid, sest siis annad sa ju osa oma õnnest ära! Sa ei saa seda mitte kunagi tagasi! Ma ei saa, ei saa, ei saa sellest aru. Miks eestlased nii kurjad peavad olema. Tigidad. Ja nii hirmul.

Igal juhul kirjutasin vanale baarmenile kirja. Oma elu esi-

● Kuidas on võimalik, et me sündisime nii individualistlikku ühiskonda, kus on iga mats enese eest?

KULTUURITEATED

● TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaerobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €.

Suve eripakkumine – vettväljutav ja salendav kehahoolitus 55 €; maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud E–L kl 6–9 (3 €), 13–22 (7–10 €), P 6–9 (3 €), 9–22 (10 €). Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22 (4 €). Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4414.

● TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 10. juunil kl 20 tantsuõhtu, mängib ans PetriMetri. Tel 472 4605, 503 7289. Vt framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. R, 16. juunil kl 20 tantsuõhtu, ansambel Ragnar & Co. L, 17. juunil kl 14 Helin-Mari Arderi kontsert (tasuta), kl 20 romantiline klaverimuusika „Lahe kuma”, mängib Alari Tamm.

● KINO

Haapsalu kultuurikeskuses 11. juunil kl 17.15; 13. juunil kl 19 film „Kadunud linn Z”, pilet 4 €; 11. juunil kl 15; 14. juunil kl 19 film „Muumia”, 3D, pilet 4,50 € + prillid 1 €. 15. juunil kl 20 film „Muumia”, pilet 4 €.

● KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 10. juunil kell 19 laste ja noorte kultuuriaasta- ning kunsti- ja muusikapeole „Helisev Kullamaa” pühendatud Laikrete perebändi kontsert „See vaid, kes hoolib”. Kontsert kõigile tasuta.

● RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenutuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud T–R 10–18, L 10–15. E ja P suletud. Igal laupäeval kell 11 on lasteraamatukogus jutu-hommik. Raamatulaenutuspunkt sotsiaalmajas (Kastani 7) on suletud 31. augustini. Vaata www.lib.haapsalu.ee. K, 7. juunil kl 17.30

Haapsalu raamatukogus Hardo Aasmäe artiklite kogumiku „Tähelepaneliku loodusvaatleja märkmed” esitlus.

● MUUSEUMID

Haapsalu raekoda (Kooli 2): E–P 10–18. www.salm.ee.

Haapsalu piiskopilinnuse muuseum E–P 10–18. www.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) E–P 10–18. www.salm.ee.

Haapsalu piiskopilinnuse muuseum E–P 10–18. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum: E–P 10–18. www.salm.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): E–P 10–18. www.salm.ee. Märjamaa kunstikooli õpetaja Anne Aaspõllu akvarellinäitus avatud 6. juunini.

Rannarootsi muuseum avatud T–L 10–18. www.aiboland.ee.

Lihula muuseum avatud ettetellimisel. Info muuseum@lihula.ee või tel 523 4303.

Rõude muuseum avatud L ja P kl 11–16, muul ajal ettetellimisel tel 5683 1203. Avatud näitus „Pitsiilid”.

Hanila muuseum T–L kl 11–17. www.hanilamuuseum.ee. Näitus „Elu käsitööga”.

● NÄITUSED

Haapsalu pitsikeskus (T–R 11–16, L 11–15): näitus 6.–10. juunil „Pitsilised pontšod”, 13. juunist 1. juulini näitus „Nupuuputus”. Tasuta.

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Läänemaa kunstnike müüginäitus.

Keskraamatukogu (Posti 3): lugemissaali fuajees on fotonäitus „Tagasi lapsepõlve” ning lugemisaali laenutussaal väljapanek „Helisev mai / Eesti estraadi sangarid”, lugemissaali vahelael Ennu Põldma loodusfotode näitus. Lugemissaalis on üleval Riina Degtjarenko illustreeritud raamat „Hiu luule raamatule”.

Lasteraamatukogu (Wiedemanni 11): vitriininäitus „Oh neid lapsi”.

Haapsalu kunstikooli galerii (Jaani 2): T–R 14–18 ja L 12–16. Haapsalu põhikooli 9. klasside pop-kunstist inspireeritud näitus. Tasuta.

Haapsalu linnagaleriis ja kultuurikeskuses 2. juulini Haapsalu graafilise disaini festival – rahvusvaheline konkurss-näitus „Tšaikovski”, konkurss-näitus „Eesti kultuuriplakat 2017”.

Kullamaa kultuurimaja galeriis „Metsiku „bibliotek”: ühe ärkamis-aegse raamatukogu lugu”.

ÖNNITLUS

AIVAR NÕVA

55

Õnnitleme

Haapsalu jahiselts

Kallid

ANU MAASING ja
TEN KUNGLA

Õnnitleme
abiellumise puhul!

Vanaema, vanaisa,
tädid ja onu

TEADE

ELEKTRIKATKESTUSED

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi tõttu on elektrikatkestused:

12. juunil kell 9–11 Herjava, Looduse 9, 11, 12, 13, 14, Marja 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, Siisikese 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14;

12. juunil kell 9.30–16 Juku aj;

13. juunil kell 8.30–12 Haapsalu, Kiltsi tee 3, 4, 4a, 6, 8, Lao tn 1, 2;

13. juunil kell 13–15 Haapsalu, Niine 31, 32, 35, 37, 39, 45, 47, 51, 53, 55.

13. juunil kell 14–16 Kaanemäe, Ehmja, Maalse, Esko, Ulda, Papli, Kuusemaa, Kuluse, Matsisauna, Laurisauna, Putkaste, Hugo, Radari aj;

13. juunil kell 9–16 Haapsalu, Tallinna mnt 26, 26a, 28, 30;

14. juunil kell 9–12 Haapsalu, Tallinna mnt 25, 25a, 29, 31, 33, 33a, 35, 35a, 35b;

14. juunil kell 10.30–13 Pähkküla aj;

14. juunil kell 13.30–15.30 Ense aj;

14. juunil kell 13–15 Mägari aj;

15. juunil kell 8–11 Plaasi, Vana-küla, Kiritse aj;

15. juunil kell 9.30–15 Varni aj;

16. juunil kell 9.30–12.30 Mäense aj;

16. juunil kell 13–15 Nurmsi aj;

Palume ebameeldivuste pärast vabandust

Imatra Elekter AS

REKLAAM

ÖÖKONTSERT

VAIKO EPLIK

JA ELIIT

15.06.2017

KELL 22:00

HAAPSALU KUURSAAL

WWW.KUURSAAL.EE, BRONEERIMINE +372 56462466, PÄÄSE 8€

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha kontole
221046665398, Swedbank AS.

Teave Läänemaa portaalis www.laanemaa.ee (alajaotus „Elanikule”, Läänemaa Abikassa).

Lääne Elu

Ilmu teispäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetus 473 7222,

kuulutused ja reklaam 473 7111,

e-post info@le.ee

Kodulehekülj: www.le.ee

Peatoimetaja

Andrus Karnau

Toimetajad Kaie Ives, Lemmi Kann,

Kaire Reiljan, Urmas Lauri, Tarmo Öuema

Reklaam reklaam@le.ee

Küljendaja Tiina Liiv

Korrektor Heli Tammik

Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja

Merilin Sellik

Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk

Raamatupidaja Vilma Hooval

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504

Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

MÜÜK
Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadid ja kôlarid. Autoalar-mid. Rauduksed. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidad ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehitus-laudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores haab 28; kask 35; okaspuu 30 €/mm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kami-napuud ning pakitud turba- ja pui-dubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Nigula Saeveski müüb ehituslikku saematerjali ja küttepuid (konteine-ris). Ka saagimisteenus. Tel 502 0531 ja 502 1792.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuude müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tame alates 5 rm. Hind koos kohale-veoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

Halukalur OÜ pakub poolkuivi ja tooreid halli lepa, sanglepa, kase ja segapuu küttepuid, halu pikkused vastavalt tellija soovile. Kogused al 3–17 ruumist. Hinnad kokkuleppel. Tel 5343 0708, lauri@halukalur.ee.

Müüa 3 m küttepuid (must lepp ja valge lepp). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Sise-, välisvoodri ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Müüa toored halupuud 30–60 cm (lepp, must lepp, kask) veoga. Tel 517 5783.

Müüa küttepuud. Hall lepp al 28 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 32 €/rm ja kask al 35 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Müüa mitmesuguseid 3 m küttepuid. Min kogus on 30 rm, 15 €/rm. Tel 507 2231.

Kask al 35 €/rm; mänd al 30 €/rm, haab al 28 €/rm, kuiv puu al 35 €/rm. Pikkus al 25 cm või vastavalt ostja soovile. Veoga. Tel 5614 6900.

Armatuurraud 16 ja 20 mm, müüri-võrgud seinaplokkile 100, 150, 200 ja 250 mm. Metallist piirded, väravad, värvate raamid. Tel 515 9623, armer@estpak.ee.

Küttepuude müük, hind alates 28 €/rm. Hall lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu. Info 5697 5216.

Uus puitkarkass-puukuur 3 x 5 m koos paigaldusega. Hind 1380 €. Tel 5560 4804.

Müüa sõelutud mulda, täitemulda, liiva, killustikku. Tel 507 8596.

Müüa odavalt katuseplekki (trapets-profiil) ja äädikapuu istikuid. Tel 5647 5575.

Müüa suvelilli, ampleid laupäeval, 10. juunil Taebas kell 10, Nigula ki-riku juures 10.30, Paliveres 11, Ris-til 11.30, Piirsalus 12, Rõudes 13, Martnas 13.30, Pungal 14, Parilas 14.15. Tel 5349 6681.

SUVELILLEDE, AMPLITE MÜÜK HA-APSALU TURUL kell 8–14. Info tel 53496681

OST
Musta ja värvilise vanametalli kok-kuost aadressil Tööstuse 11, Haap-salu. www.rauspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Lihula antiigiäri ostab parima hin-naga vanavara, kunsti, kulda, hõbe-dat, märke, rahasid, raamatuid ja muud. Tühjendusostud majapidami-se lõpetamisel. Tel 5691 5347.

Vanametalli ost ning olme- ja ohtlike jäätmete vastuvõtt Pulpääl Läänemaa jäätmejaamas. Töstukauto teenus, metalli lõikami-ne. E–R kl 9–17, L 9–14. www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

Ostan vanu (enne 1940. a) Ees-ti vaadetega fotosid ja postkaarte, 5–10 €/tk. Võivad olla kasutatud. Tel 5282330

KINNISVARA
OÜ Estest PR ostab metsa- ja põl-lumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Triovara Halduse OÜ
ostab põllu- ja metsakinnistuid üle Eesti.
Tel 507 2231.

UUSMAA
KINNISVARABÜROO
Mõtled, kas on õige aeg oma kinnisvara müüa?
Tasuta nõustamine!
Tiiu 514 3545
Argo 5624 1810
haapsalu@uusmaa.ee

Aarete
KINNISVARA
Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee
KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE.
Tel 473 4376.
Silvi Merilo – 522 9958
Kairit Merilo – 506 6996

apslund
kinnisvarabüroo
Posti18, Haapsalu.
Võtame müüki teie KINNISVARA.
Kokkuleppel kliendiga kohene väljaost.
ott@apslund.ee, tel 506 9600.

Müüa maja mere ääres Rohukülas. Saun, suur viljaaed, krunt 2000 m², puurkaev. Tel 5566 3830.

Ostame põllu-, heina- ja metsa-maad. Parim hind. Tel 506 9600.

Soovin vahetada 1toal 1. korrusel asuva 2 rõduga kõigi mugavustega korteri Kastani tn maamaja, suvila või kinnistu vastu Haapsalu lähistel või mugavusteta korteri vastu Haap-salus. Tel 528 6375, Raivo.

Müüa 3toal (49 m²) remonti vajav korter kõrgelt hinnatud Niine 27 ma-

jas Haapsalus 3. korrusel. Vahetuse võimalus väiksema korteri vastu + komp või korteri vastu mõnes teises linnas. Tel 5844 0369.

Müüa looduslikult kaunis suvila-koht Pusku külas Topu lahe ää-res. Saunaga puitmaja (35 m²) pri-vaatsest ujumisrannast 300 meet-ri kaugusel, männimetsa ja ranna-niidu serval. Privaatne asukoht, ei ole suvilaühistus, krunt 1000 m². Haapsalu keskinna 9 km. Müük ot-se omanikult, suvilat on võimalik kohe kasutada. Hind 29 000 €. Tel 504 5178

TEENUS
Matusebüroost, Kooli 4, E–R 9–15, matuseteenused: auto, puusärgid, ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja -plaadid. Tel 473 7210, 514 6239. Matuseteenused Lihulas tel 5373 0448.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehi-tustööd. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldusteenus. Tel 5347 7919 .

Puurkaevude puurimine ja projektee-rimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeral-dus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Tootja Läänemaal valmistab klaas-plastist septikuid ja mahuteid. Kae-ve- ja planeerimistööd kopplaaduri-ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päe-va nädalas. Välismaal omandatud pikaaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrus-majade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meel-dejäavaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Üldehitus- ja remonditööd. Korra-likud ja head ehitajad teostavad majade ja korterite remont. Kipsseinad, plaatimine, viimistlus, tapeetimine, terrassid ja aiad, pottsepa- ja kõik teised ehitusvald-konda kuuluvad tööd. Oma tööriis-tad ja sõiduvahend. Töö kiire ja kor-ralik. Tel 5665 9447, tekno.ehitus@gmail.com.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remondi-töid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Korstnapühkimisteenus üle maakon-na. Tõmbeprobleemide lahendamine. Korstnad ja korstnapitside remont, ehitus ja taastamine. Küttekollete remont. Tel 5342 2642.

Teeme kõiki torutöid. Nii sees kui ka väljas. Tel 503 5322, e-post info@lnvarahaldus.ee. AS Lääne-Nigula Varahaldus

Muruniitmine – kõik variandid. Tel 512 3403.

Kaeve- ja planeerimistööd kopplaa-duri ja roomikekskavaatoriga. Tel 507 8596.

Rakkekaevude kaevamine, puhasta-mine ja remont. Rõngaste vahetami-ne. Tel 557 4792.

Hauaääriste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistu-tööd. Tel 557 3287. Jevgeni

Ohtlike puude langetamine (vajadusel lõikus tõstukilt), kruntide puhastamine võsast jm saetööd. PIKAAJALINE KOGEMUS (saamehe paberid). 5672 9782. Hind kokkuleppel. Innar

TÖÖPAKKUMINE
Promenaadi hotelli restoran otsib oma meeskonda kelnarit/ette-kandjat suvehooajaks. Saada oma CV hotel@promenaadi.ee. Tel 473 7250. Sadama 22, Haapsalu.

Promenaadi hotelli restoran ja grillterass otsib oma meeskonda kokka ja abikokka hooajaks. Saada oma CV hotel@promenaadi.ee. Tel 473 7250. Sadama 22, Haapsalu.

Promenaadi hotell otsib oma meeskonda toateenijat suvehoo-ajaks. Saada oma CV hotel@prome-naadi.ee. Tel 473 7250. Sadama 22, Haapsalu.

Taebla kool võtab uuest õppeaastast tööle **bioloogiaõpetaja** (0,6 ametikohta) ja **kunstiõpetaja** (0,4 ametikohta).
Sooviavaldus, CV ja kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid saata hiljemalt 19. juuniks e-aadressil kool@taebla.edu.ee.
Lisainfo telefonil 518 4056 või jaanus.magi@taebla.edu.ee.

Haapsalu Linna Spordibaasid OÜ otsib administraatorit Krahviaia ten-nisekeskusse. Töö vahetustega. Info ning kontakt tel 506 5688, tarmo@spordibaasid.ee.

Pakume tööd köögi abitöölise-le. Sinu ülesandeks on toidu valmis-tamiseks vajaliku tooraine ja mater-jalide ettevalmistamine ning nõu-de pesemine. Me ei eelda erialast töökogemust, õpetame sind ise väl-ja. Töötamine toimub graafiku alu-sel. Kandideerimiseks saada CV mei-liaadressile sekretar@framare.ee. Info telefonil 4724 602.

METS
OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid.**
Tel 511 0415 ja 517 9866.

PROMETS OÜ ostab metsa- ja põllumaad ning kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, e-post info@promets.ee.

LOOMAD
HAAPSALU LOOMAKLINIK
Posti 5. E–R kl 10–18.
Pood E–R 9–18, L 10–14.
Tel 473 5566, 5694 5545.

KOOLITUS
Põhjamaade tuletöökaardikoolitus 28. juunil Tallinnas. Info 744 9604, monika@juunika.ee, www.juunika.ee.

MITMESUGUST
Kaardid ennustavad, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.
Toimetus avatud E–R kl 8.30–17.

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikselt leinas langetame pea...

Avaldame omastele kaastunnet poja ja venna

SIIM MIKU

traagilise kaotuse puhul.

Palivere põhikooli koolipere

REKLAAM
Pakume tööd KLIENDITEENINDAJALE.
Oled sobiv kandidaat, kui suhtled julgelt kliendiga telefonis ja oskad töötada arvutis.
Kasuks tuleb vene keele oskus.
Saada CV aadressil cv@liisi.ee. Info telefonil 504 2131

HAAPSALU LINNAVALITSUSE TEATED
Detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamine

Haapsalu linnavalitsus võttis 7.06.2017 istungil korraldusega nr 349 vastu Mihkli tn 7a krundi detailplaneeringu. Planeeringuga on kavandatud 406 m² suuruse elamukrundi ehitusõiguse määramine. Planeeringuga suurendatakse hoonestatud krundi ehitusõigust (ehitisealust pinda, kõrgust, korruselisust) ja määratakse arhitektuursed hoones-tustingimused olemasoleva üksikelamu laiendamiseks. Planeering on kooskõlas linna üldplaneeringuga. Detailplaneering avalikustatakse ajavahemikul 17.06–03.07.2017. Planeerin-guga saab tutvuda Haapsalu linnavalitsuse fuajees esmaspäevast neljapäevani kl 8–17, reedeti kl 8–16.30 ning Haapsalu linna kodulehel (www.haapsalu.ee).

HAAPSALU **1279**
ANNIO DOMINI
MARTNA VALLAVALITSUSE TEADE

Vallavara müük

Martna vallavolikogu 26.05.2017 otsuse nr 142 alusel müüb Martna vallavalit-sus otsustuskorras Martna vallas Martna külas aadressil Kooli tee 2-2 (kinnistu registriosa nr 2253532) asuva kahetoalise korteri üldpinnaga 42 m². Müügihind 1000 eurot. Oma ostusoovist palutakse kirjalikult teada anda hiljemalt 26.06.2017 kl 10 Martna vallavalitsuse aadressil Vallamaja, Martna küla, Martna vald, 90601 Läänemaa või e-posti teel vallavalitsus@martna.ee. Vara müügi tingimustega saab tutvuda Martna vallavalitsuse kodulehel www.martna.ee rubriigis kinnisvara müük. Lisainfo telefonil 472 5047.

Martna vallavalitsus

Toidupank kogub toitu puudust kannatavate perede toetuseks Läänemaal. Igale nädalal toetame umbes 60 Läänemaa peret toidupakiga. Aitame koos! Haapsalu Toidupank,
Jalaka 1a, Haapsalu. Tel 5551 0135. Terje

LEINAKIMBUD
472 0383, 5342 3572
MATUSEPÄRG.EE

Avaldame kaastunnet Andi Vasile kalli ema

OLGA VASLI

surma puhul.

Haapsalu uksetehas

Meie siiras kaastunne Ulvi Virrojale ja poegadele armsa

ema ja vanaema

kaotuse puhul.

Kaidi ja Aimi peredega

Mälestame endist töökaaslast

SILJA SILLAKIVI.

Südamlik kaastunne lähedastele ja töökaaslastele.

Kalev ja Laine

Kallis Ulvi Virroja lastega. Südamlik kaastunne

ema

surma puhul.

Endised töökaaslased maksuametist

Südamlik kaastunne Ketlinile, Karl-Gustavile ja Janekile kalli ema ja elukaaslase

SILJA SILLAKIVI kaotuse puhul.

Prk Mahla ja Sammel

Me südamets sa ikka elad, jääd mõttes meie keskele...

Mälestame

HANS SUURT 85. sünniaastapäeval.

Lesk, tütar ja lähedased

Saab igaiüks meist kingituseks aja, ta kestust keegi meist ei tea...

Teatame sügava kurbusega, et lahkus meie isa, vanaisa ja vanavanaisa

MEINHARD ARRO
8.10.1924–8.6.2017

Lapsed peredega.

Ärasaatmine 15. juunil kell 12 Jaani kirikust.

Südamlik kaastunne Alarile ja Marisele peredega kalli vanaisa

MEINHARD ARRO surma puhul.

Mart, Maris, Kaido ja Kairi lastega

Südamlik kaastunne Malle perele ja Peetri perele isa

MEINHARD ARRO surma puhul.

Anne, Ülo, Lilia ja Tarmo

Mälestame head naabrimeest

MEINHARD ARROT.

Sügav kaastunne omastele.

Rein ja Arno peredega

Mälestame

ARNOLD KOPLIMETSA

ja avaldame siirast kaastunnet lähedastele.

Vaisi külarahvas

Aafrika rand saab uue puuskulptuuri

Haapsalu linnavolinik Tiit Moor katseb lähipäeval täita ühe eelmisel aastal antud lubaduse – teha igal aastal Promenaadile üks puuskulptuur.

Aafrika rannas troonivad marabud ja krokodill, mis on valminud kuulsal skulptori Roman Haavamäe puuskulptuuri- de ainetel, saavad nüüd järgmise kaaslaste – merilõvi. „Ta on natuke teistsugune kui Haavamäe oma, aga päris efektne,” rääkis Moor.

„Linnaarhitekti Anu Joosti ja linna muinsuskaitse spetsialisti Ülla Parasega koos on sobiv koht juba välja vaadatud ja merilõvi ootab paigaldust,” ütles Moor.

Mis päeval Aafrika rand uue vaatamisväärsuse saab, ei osanud Moor veel öelda. Küll aga ähvardab pidulikumat sorti üritus Moori järgmist puuskulptuuri. „See on Miki Hiirega sarnane hiir, inimese kõrgune – nii umbes 1.80, minust pikem,” märkis Moor.

LEMMI KANN

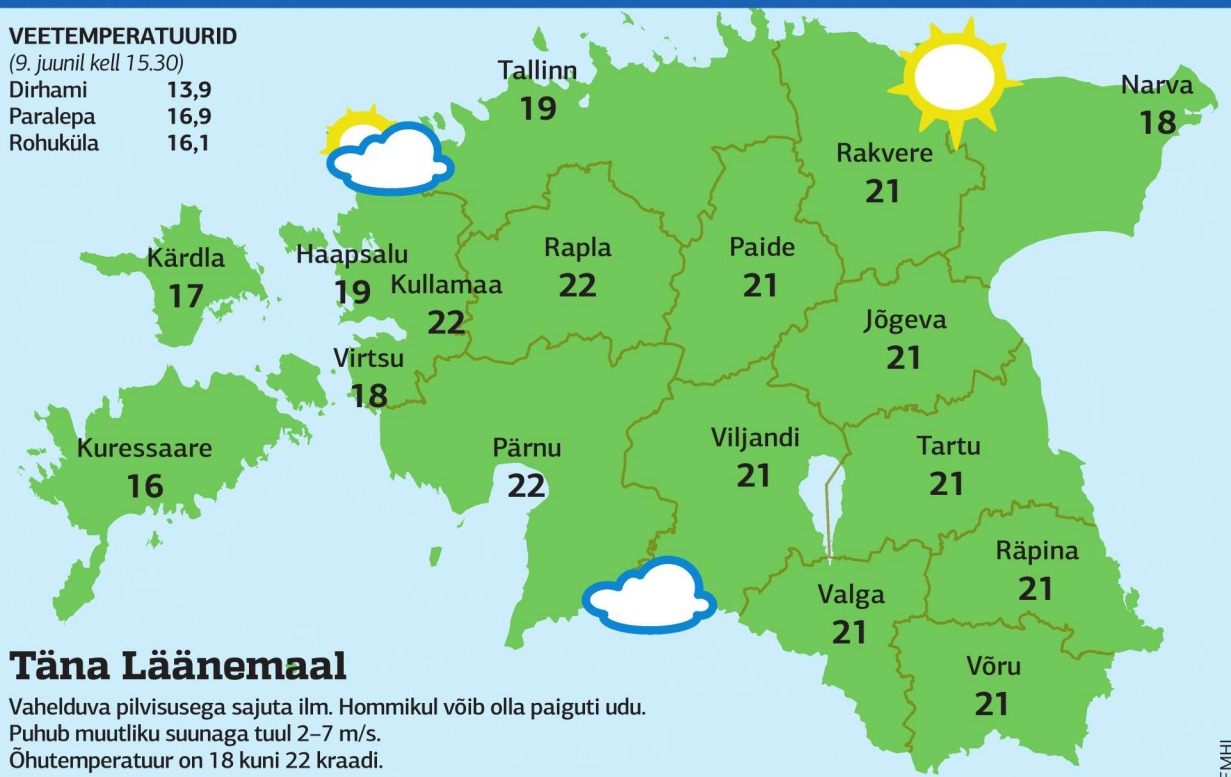
TIIT MOOR

ILMAENNUSTUS

VEETEMPERatuurid

(9. juunil kell 15.30)

Dirhami 13,9
Paralepa 16,9
Rohuküla 16,1

Täna Läänemaal

Vahelduva pilvisusega sajuta ilm. Hommikul võib olla paiguti udu. Puhub muutliku suunaga tuul 2–7 m/s. Õhutemperatuur on 18 kuni 22 kraadi.

Pühapäev

muutlik tuul
1–9 m/s

öö päev

9°...21°

Esmaspäev

10°...17°

edela-, lõunatuul
5–11(15) m/s

Teisipäev

11°...15°

edela-, läänetuul
5–10(13) m/s

Kolmapäev

8°...18°

loode-, põhjatuul
4–10(15) m/s

AS Gadox vastuvõtt.

Teostame jalalaba diagnostikat. Valmistame tallatugesid, proteese jm ortopeedilisi abivahendeid. Soodustuse saamiseks palume kaasa võtta abivahendi kaart, arsti saatekirja, pensioni-või invalidsustunnistust.

Tasumine kohapeal.

Maksta saab ka kaardiga.

AS Gadox
Türi 10c, 11313 Tallinn.
Tel 650 1322
info@gadox.ee, www.gadox.ee

Haapsalu sotsiaalmajas (Kastani 7)
15. juunil kell 10–12.
Info ja registreerimine tel 650 1322.

Gadox
ORTOPEEDIA

AMTIMBER

ostab
KASVAVAT METSA ja VÕSA
(ka väheväärtuslikku),
METSAMATERJALI.

Tel 507 9940
amtimber001@hotmail.com

Cipax Eesti AS on Rootsi firma Cipax Industri AB tütarettevõtte, mis kuulub XANO Industri AB kontserni. XANO Industri AB koosneb paarikümnest juhtivast tööstusettevõttest, mis tegutsevad Põhjamaades ja Baltikumis. Cipax Eesti ASi põhitegevusala on plasttoodete valmistamine rotatsioonvalu meetodil.

CIPAX EESTI AS

Taebas otsib oma meeskonda:

PLASTTOODETE VIIMISTLEJAT

(väljaõpe kohapeal)

- Nõudmised kandidaadile**
- põhiharidus
 - valmidus meeskonnatöös
 - mõõduka füüsilise koormuse taluvus
 - tehniline taip

Ettevõtte pakub

- vajalikku väljaõpet, täiendkoolitusi
- vastutusriskast tööd arenevas ja dünaamilises meeskonnas
- motiveerivat ja tulemustest sõltuvat töötasu

PLASTTOODETE VALUTÖÖLIST

Töö kirjeldus

Kvaliteetsete plasttoodete valmistamine rotatsioonmeetodil (töö kolmes vahetuses)

Nõudmised kandidaadile

- vähemalt põhiharidus
- valmidus meeskonnatöös
- mõõduka füüsilise koormuse taluvus
- tehniline taip

Omalt poolt pakume

- vastutusriskast tööd arenevas ja dünaamilises meeskonnas
- täiendkoolitusi
- motiveerivat ja tulemustest sõltuvat töötasu

Töö iseloom

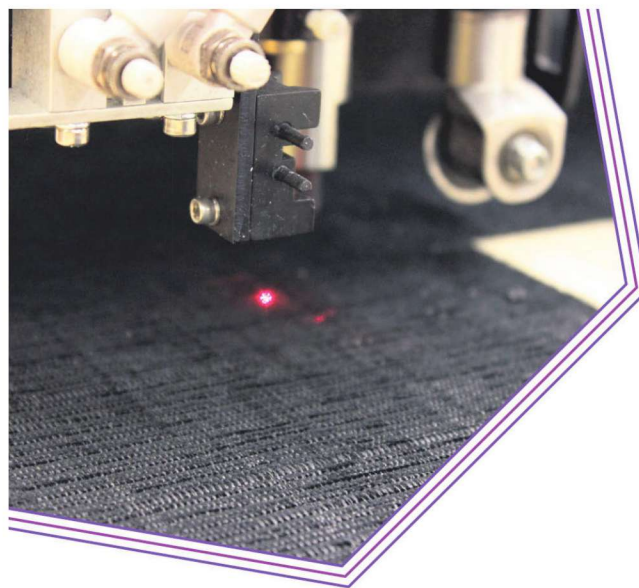
- asukoh: Taebas
- tööle asumise aeg esimesel võimalusel
- töö tüüp täistööaeg

509 7934, 472 4430
Koduleht www.cipax.ee

Lisainfo

CV palume saata esimesel võimalusel:

- estonia@cipax.com või
- Nurme 5, 90801 Taebala Läänemaa

RAVE
MÖBEL
A A S T A S T 1 9 9 2

Ootame oma kollektiivi POLSTERDAJAT

Töötajalt eeldame:
õppimisvõimet, taiplikkust,
täpsust, kohusetunnet
ja head füüsilist vormi

Omalt poolt pakume:
meeldivat töökeskkonda
arenevas ettevõttes,
töötulemustele vastavat ja
konkurentsivõimelist palka

Väljaõpe kohapeal

Töökoht asub Haapsalus!

Oma CV palume saata aadressil andres@ravemoobel.ee

1 kuu	8,60 eurot	7 kuud	51,20 eurot
2 kuud	17,20 eurot	8 kuud	58,60 eurot
3 kuud	22,00 eurot	9 kuud	65,90 eurot
4 kuud	29,30 eurot	10 kuud	73,20 eurot
5 kuud	36,60 eurot	11 kuud	80,50 eurot
6 kuud	43,90 eurot	12 kuud	87,80 eurot

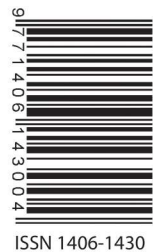
LÄÄNE ELU

TELLIMISHINNAD

www.le.ee

tel 473 7222

**Sõlmi nüüd pangas e-arve
püsimate leping ja maksa kuu
eest ainult 7,32 eurot**

VAATA KA
WWW.LE.EE